

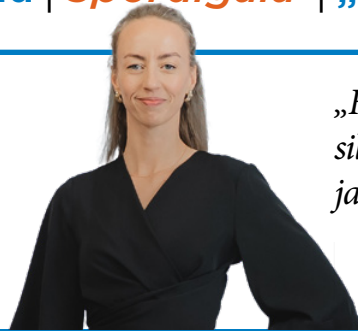

KIILI LEHT

KIILIVALLA AJALEHT / WWW.KIILIVALD.EE

NR 9

NOVEMBER 2025

„Kutsume üles tunnustama valla silmapaistvaid inimesi, organisatsioone ja ettevõtmisi aasta tegija tiitlile.“

Liis Vahtra,
kultuurinõunik

Veerand sajandit puitu – EstNor tähistab 25. tegutsemisaastat

☉ **Kiili vallas tegutsev puitmajade tootja EstNor OÜ tähistab tänavu oma 25. sünnipäeva. Kohalikest majatehastest on veerandsajandi jooksul kasvanud rahvusvahelise haardega ettevõtte, kelle toodangust enam kui 90% jõuab välisriikidele – eeskätt Norrasse ja Rootsi, kuid ka teistes Euroopa riikidesse ning isegi Kanadasse. Juubeliaasta tipnes tänuõhtuga uues Beach44 rannahallis Luigel, kuhu olid kutsutud nii ettevõtte töötajad kui ka koostööpartnerid – kokku ligi sada inimest.**

Kristi Lehist,
toimetaja

„Kiili on olnud EstNori kodu algusest peale. Siin on meie juured ja siit on välja kasvanud ettevõtte, kes on pannud Eesti puitmajade tööstuse kaardile,“ sõnas tegevjuht Renee Mikomägi, kelle pere on piirkonnaga seotud juba mitme põlvkonna vältel. Mikomägi sõnul on ettevõtte edu taga järjepidevus, töökus ja pühendumine kvaliteedile – väärtused, mis on olnud paigas alates esimesest tootmispaevast.

Eesti kapitalil tegutsev EstNor asutati 2000. aastal ning on oma 25 tegutsemisaasta jooksul arenenud koos Eesti majanduse ja puitmajasektori kasvuga. Peamisteks tegevusaladeks on puitmajade projekteerimine, tootmine ja paigaldamine. Kui algusaastatel valmistati vaid käsitöö palkmajasid, siis tänaseks on ettevõtte tootevalikus ka element- ja moodulmajad ning fassaadielemendid. Ettevõtte tootmisüksused paiknevad Kiili tehnapargis: Kurna teel ja Sepamäe teel.

Kasv rahvusvaheliseks tegijaks
EstNori arengut iseloomustab

paindlikkus ja tehniline täpsus. Aastate jooksul on ettevõtte tehasest väljunud ligi 2500 veo haagise jagu valmistoodangut, mis tähendab kokku enam kui 100 miljoni euro väärtuses eksporti. See on märkimisväärne panus Eesti majandusse. Kõige olulisem turg on olnud Norra, kuhu on tarnitud 70% ettevõtte toodangust. Seal hinnatakse Eesti puitmajade kõrgelt nii kvaliteedi kui ka energiatõhususe tõttu. Samas on toodetud hooned jõudnud ka Rootsi, Soome, Saksamaale, Šveitsi, Liechtenstein, Portugali, Hollandisse, Islandile ja isegi Kanadasse, mis tõestab, et Kiilis toodetud puitmajad vastavad maailma standarditele.

Ettevõttel on olnud ka keerulisemaid perioode, mis töid kaasa tellimuste vähenemise ja müügitulu languse. „Ülemaailmse pandeemia periood oli meie jaoks keeruline aeg, sest piirid pandi kinni ja paljud projektid jäid ootele või läksid sihtturgudel kohalikele ettevõtetele. Sellele järgnes Põhjamaade kinnisvaraturu sügav langus, mis ei ole siiani korralikult taastunud,“ sõnas Mikomägi. Ettevõtte hakkas otsima uusi sihtturgusid, mis on tasapisi ka vilja kandnud. Lisaks on viimastel aastatel suureks abiks olnud Eesti riiklikud hanked.

Kvaliteet ja tunnustus

Kogu oma tegevuse vältel on fookuses hoidud kvaliteeti ja usaldusväärsust. Tulemuseks on AAA krediitireiting ja mitmed rahvusvahelised tunnustused, sealhulgas ISO 9001:2015 juhtimiskvaliteedi sertifikaat (BUREAU VERITAS), CE-märk ja ETA-sertifikaat. Viimane, Euroopa tehniline heakskiit annab tagatise, et kasutatavad materjalid, tootmise tööprotsessid ja kvaliteedijuhtimine on läbinud põhjaliku kontrolli.

Foto: Evelyn Mikomägi

EstNori pikaajalised (10+ aastat) töötajad, tagumisest reast vasakult: Mati Roost, Silver Lind, Arne Jänes, Jaanus Keskoja, Joonas Jaanits, Kristjan Tepner, Aivar Anneljas. Esimesest reast vasakult: Erik Raudsepp, Kalvin Markin, tegevjuht Renee Mikomägi, Urmas Leol, Jevgeni Pugri.

Foto: Evelyn Mikomägi

EstNori 25. tegutsemisaasta juubeliõhtu Luigel asuvas rannahallis Beach44.

Lisaks Ü-Marki sertifikaat Saksamaal, StartBanki ja tsentraalse heakskiidu (Sentral Godkjenning) sertifikaadid Norras. Need märgised annavad välispartneritele kindluse, et Kiilis toodetud puitlahendused vastavad Euroopa ja Skandinaavia nõudlikele ehitusstandarditele. „EstNori erinevaid protsesse kontrollivad igal aastal neli rahvusvahelist audiitorit, kaks Eestist ja kaks välismaalt. See loob kvaliteedi osas kindluse nii meile kui ka meie klientidele,“ selgitas tegevjuht.

Tehtud töö on pälvinud tunnustust ka kodu- ja välismaal. Aastate jooksul on EstNor võitnud mitmeid aasta tehase majade auhindu, sh kategooriates parim

erilahendus, parim avalik hooned ning kõige energiatõhusam hooned. Tunnustusi on tulnud nii Norrast kui ka Eestist, mis kinnitab, et Kiili väike, ent järjekindel tootja suudab konkureerida suurte rahvusvaheliste ettevõtetega.

Juba 2013. aastal valiti firma Kiili Ettevõtjate Liidu poolt esimeseks Kiili valla aasta ettevõtteks. Tiitel rõhutab ettevõtte olulist rolli kohalikus elus ja majanduses.

Projektid kõnelevad enda eest

EstNori projekteerimis- ja tootmisvõimekus võimaldab osaleda erinevates ehitusprojektides. Ettevõtte tootegruppi kuuluvad nii eramud, ridaela-

Fotod x 4: EstNor

Büroohoone Oslos.

Stroomi rannahoone Tallinnas.

Loodusmaja Noblessneri sadamas Tallinnas.

Üliõpilaskodu Norras.

mud kui ka kortermajad, avalikud hooned, fassaadielemendid ja muu. 25 aasta jooksul on toodetud kokku üle tuhande elamuühiku, lisaks erinevaid avalikke hooned. Näiteks on EstNori märkimisväärne panus Eesti suurima puitmaja ehituses, tarnides Noblessneri kvartalis asuvalle Loodusmajale üle 8000 m² (66 veo haagist) fassaadi- ja katuselemente. Viimastel aastatel

on üle Eesti renoveeritud 12 kortermaja just EstNori tehases toodetud fassaadielementide abil. Lisaks ehitati Elektrilevi moodsaim koolituskeskus siin-samas, Kiili tehnapargis ning Stroomi rannahoone Tallinnas.

Praegu valmistatakse tehases Viljandi uue spaahotelli fassaadi-elemente. Aastate jooksul on EstNor teinud koostööd Norra ja Eesti juhtivate peatöövõtjate ja arendajatega, olles hinnatud partner tänu kvaliteedile, töökindlusele ja paindlikule suhtumisele.

Panus koduvalda

EstNor on oluline töoandja koduvallas. Ettevõttes töötab üle 30 inimese, kelle seas on nii kontori- ja tootmistöötajaid kui ka paigaldajaid. Lisaks toetavad tootmist ja paigaldust mitmed renditöötajad ja alltöövõtjad.

Ettevõtte toetab kohalikke sportlasi ja spordimeeskondi, eeskätt esiliigas mängivat EstNor/Kiili võrkpallimeeskonda ja -naiskonda. Meeskond saavutas mõõduhooajal Eesti võrkpalli esiliigas kolmanda koha. Tulemus toob tunnustust mängijatele, vallale ja kindlasti ka peatoetajale. „Meie edu on alati olnud seotud inimestega – nii meie töötajate kui ka kogukonnaga, kus tegutseme,“ rõhutas Mikomägi. Tema sõnul on oluline, et kohalik ettevõtte annaks midagi ka tagasi – olgu selleks siis töökoht, toetus või eeskujuna noortele.

Juubeliaasta kulmineerus 31. oktoobril Luigel asuvas Beach44 rannahallis toimunud tänuõhtuga, kus meenutati ettevõtte algusaastaid, tänati töötajaid ja partnereid ning vaadati tulevikku. EstNori edu on ehe näide sellest, kuidas sihikindlus ühe väikese Kiili ettevõtte maailma tippu viib – sammhaaval, puitelendist elemendini, inimestelt inimesteni.

Liia Tammes on aasta huvialaõpetaja

☉ **Eesti ühe suurima robotika-kooli RoboKaru asutajat ja õpetajat Liia Tammest tunnustati tänavu Teadus- ja Haridusministeeriumi korraldaval aasta õpetaja galal „Aasta huvialaõpetaja 2025“ tiitliga. 4. oktoobril Pärnu Kontserdimajas toimunud pidulikul galal andis tunnustuse ja aastapremia üle Liia endine õpilane, teadussaate „Rakett69“ võitja, Kiili Gümnaasiumi vilistlane Robin Õunamägi, kes selleks puhuks kaitseväge teenistusest erilise linnaloe sai.**

Kristi Lehist

Liia Tammes on robotika huvihariduse eestvedaja ja Eesti ühe suurima robotikakooli direktor, tema südameasjaks on pikki aastaid olnud inseneeripisiku süstimine noorte seas. Oma tänukõnes tõi Liia esile olulise probleemi Eesti huviharidusmaastikul: „Mul on tõeliselt hea meel, et määratud preemia saab ka kohe väga praktilise kasutuse, siludes Eesti robotika esindusmeeskonna varasemate ja eelootavate rahvusvaheliste võistluste osaluskuluseid – kulusid, mida riik kahjuks on siiani jätnud tähelepanuta.“ Lehe trükk mineku hetkel on Liia

Foto: Aron Urb

Aasta huvialaõpetaja 2025 on Liia Tammes. Palju-palju õnne!

parajasti koos oma õpilastega Panamas ülemaailmsel robotikaolümpia võistlustel Eestist

esindamas.

Maikuu Kiili Lehele antud intervjuus sõnas Liia, et õpetajana

püüab õpetada eluliselt, tuues tunnis näiteid ja pakkudes erinevaid olukordi. „Laias laastus jagunevad õpilased kolme kategooriasse: teoorias tugevad õpilased, praktikas tugevad õpilased ja juhi- oskustega õpilased. Nad kõik vajavad tunnis oma väljakutset. Minu eesmärk ei ole kasvatada geniaalsest robotiehitajast või programmeerijast. Minu eesmärk on anda õpilasele kaasa olulised 21. sajandi oskused: koostöö, kommunikatsioon, kriitilise mõtlemise ja loovuse oskus,“ kirjeldas Liia Tammes oma õpetamisstiili maikuu lehes. Tema juhendatavad noored on võitnud mitmeid auhinnalisi kohti, „FIRST LEGO League“ karikaid

ja meistritiitleid.

Liia on aktiivne kogemuste jagaja, mistõttu tema mõju ei piirdu ainult tema enda käe all õppivate noortega, vaid laieneb ka teistele õpetajatele. Robotika tulinähtude eestvedajana on Liia kujunenud kogu valdkonna üheks arvamusiidriks Eestis. Tööstuspoliitika 2035 aastaproгноosi järgi on Eestis tulevikus puudu 2/3 inseneri. „Inseneridelt oodatakse aga muutustega kohanemist, õppimis- oskust ja suhtlemisoskust – seda kõike robotikaga tegelemine pakub,“ rõhutab Tammes huviala olulisust ühiskonnas.

Palju õnne, Liia Tammes!

Valimised 2025 – mis ootab Kiili valda?

☉ **Kohalike omavalitsuste volikogu valimised on lõppenud. Kiili valla valimised võitis senini võimul olnud valimisliit Kiili Külade Ühendus. Kokku andis oma hääle 65% valla valimisõiguslikest elanikest ehk otsuse langetasid 3481 inimest. Neist 51,2% ehk 1781 inimest andis oma toetuse valimisliidule Kiili Külade Ühendus, see andis neile 9 mandaati volikokku. Valimisliit Parem Kiili – Restart sai 892 häält ehk 25,6% ja 5 mandaati. Kaks esindajat saab vallavolikogusse Isamaa Erakond 401 häälega (11,5%). Ühe mandaadiga saab volikogus olema esindatud Eesti Reformierakond (185 häält, 5,3%). Volikokku ei pääsenud Parempoolsed, EKRE ja üksikandidaat.**

Kiili Leht uuris iga volikokku pääsenud valimisliidu või erakonna esindajalt, kuidas nähakse oma panust volikogu töös ning kuidas kommenteeriti valimiste tulemusi.

KÜSIMUSED:

- ☉ Kas valimiste tulemused üllatasid teid?
- ☉ Mida ootate esmajoonel uuel volikogult?
- ☉ Kuidas kavatsete ise volikogu tööle panustada?
- ☉ Mida soovite veel öelda?

Foto: Raili Vainola

Marek Vainola,
Valimisliit Kiili Külade Ühendus

☉ Nii nagu üleriigilised valimistulemused näitavad, oli langejaid ja tõusjaid, mis mingil määral on tingitud ka valitsemisperioodi vältel tehtud otsustest. Kiili Külade Ühenduse kandidaatidele antud toetus sellel korral oli väga tubli – 51,2% –, mis näitab, et meie liikmete seni tehtud otsused ja valla üldine arengusuund on olnud õige ja vastanud elanike ootustele. Täna veelkord kõiki valijaid usalduse eest!

☉ Isiklikult ootan kõigilt volikogus esindatud poliitilistelt jõududelt tõsist pühendumist ja

häid mõtteid terve järgmise nelja aasta jooksul, et kõigil oleks võimalus perioodi lõppedes välja tuua oma antud panus ja mitte ei piirduks ainult teiste poolt tehtu kritiseerimisega. Hea meel on selle üle, et uues koosseisus on mitu noorema generatsiooni esindajat, kelle osalemine rikastab loodetavasti volikogus toimuvaid protsesse.

☉ Osaledes varasemalt eelnevate perioodide jooksul mitme erineva komisjoni töös ja olnud ka volikogu esimees, soovin ka sellel korral panustada volikogu ja komisjonide tööle aktiivse ja koostööle orienteeritud liikmena, olen valmis ka uuteks väljakutseteks. Soovin, et mitmed varasemalt alanud projektid, milles olen osalenud, saaksid lõpuni viidud ja lubatu realiseeruks.

☉ Kokkuvõtvalt näitas valimiseline aeg ja valimisnädal, et Kiili elanikud hoolivad oma kodukohast ja soovivad kaasa rääkida selle arengus. Elanikud ootavad jätkuvalt koostööd, läbipaistvust ja tarku otsuseid tagamaks igapäevaelu kvaliteeti, mille nimel tuleb volikogul ja vallavalitsusel tööd jätkata.

Foto: Janar Randväli

Indrek Sinisaar,
Valimisliit Parem Kiili – Restart

☉ Osaliselt üllatas. Eks paljude jaoks oli õhus ootus, et tuleb oodatud murrang, kuid seda ei juhtunud. Hea meel on selle üle, et meie valimisliit säilitas 5 kohta volikogus ning osade meie kandidaatide ülihead tulemused olid oodatust paremad.

☉ Ootan senisega võrreldes kvalitatiivset hüpet. Volikogu tegevus oleks nii volikogu liikmetele kui ka avalikkusele rohkem avatud ja läbipaistev. Valda ootavad ees suured väljakutsed ning siin on vaja läbi mõeldud ja jätkusuutlikke otsuseid ning lahendusi.

☉ Plaanin jätkata aktiivselt osalemist nii volikogu töös kui ka komisjonides. Püüan rohkem opositsiooni häält kuuldavale tuua.

☉ Loodan, et uues volikogus tehakse otsuseid lähtudes sellest, mis on vallale parim.

Foto: erakogu

Marek Väljari,
Isamaa Erakond

☉ Isamaa Kiili osakonna valimistulemustes suuri üllatusi ei näinud. Kiili Külade Ühenduse ülekaalukas võit oli ootuspärane. Häälte jagunemine kandidaatide vahel oli seekord ühtlasem, keegi ei eristunud väga suure hääletenamusega. Isamaa sai volikogus kaks kohta, millega oleme suures pildis rahul, arvestades, et tegemist oli Isamaa esimese korraga Kiili vallavolikokku pääseda. EKRE, kellel oli eelmises volikogus üks liige, ei saanud seekord ühtegi kohta, niisamuti nagu uued tulijad Parempoolsed, kes volikokku ei pääsenud.

☉ Isamaa ootab, et Kiili valla uus volikogu oleks koostöös valmis ja keskenduks kogukonna kaasamisele, keskkonnasõbralikele lahendustele, noorte aktiivsele osalusele ja kohaliku elukeskkonna ja taristu arendamisele.

☉ Kuigi Isamaa sai Kiili valla volikogus vaid kaks mandaati, on programm ambitsioonikas ja selgelt suunatud praktilistele lahendustele, mis võiks koguda toetust ka teistelt volikogu liikmetelt. Isamaa strateegiline mõju väljendub koostöös teiste erakondade ja valimisliitudega volikogus, et viia ellu ühiseid eesmärke, nagu näiteks hariduse kvaliteet, turvalisus ja roheline infrastruktuur. Algatuste ja eelnõude esitamine, mis peegeldab Isamaa programmi, nagu näiteks noorte volikogu loomine või kergliikluse vahendite kasutusvõimaluste loomine.

☉ Täname teid usalduse eest – volikogus oleme valmis tegutsema teie huvides, sihikindlalt ja koostöös. Kuigi meie esindatus on väike, on meie tahe suur. Meie eesmärk on muuta Kiili vald veelgi paremaks paigaks, kus elada, õppida, töötada ja puhata. Meie lubadus: iga hääletus, iga ettepanek, iga sõnavõtt volikogus – see on meie võimalus seista teie eest. Me ei tee poliitikat partei pärast, vaid koduvalla pärast.

Foto: Helen Kattai

Kallo Keelmann,
Eesti Reformierakond

☉ Meie jaoks oli tulemus ootuspärane ning enne valimisi enda peas tehtud ennustusest erineb tegelikkus eri osapoolte vahel vaid ühe volikogu koha võrra. Meie enda tulemus vastas ootustele ning oma pitseri jättis nii meie kui ka teiste piirkondade tulemusele üleriigiline reiting. Samas tõsiasi on see, et kohalike omavalitsuste valimistel valitakse pigem omale teadatuntud kandidaati ning vähem määrab tema po-

liitiline kuuluvus.

☉ Ootame eelkõige konstruktiivset koostööd koalitsiooni ja opositsiooni vahel. Lahendamist vajavaid valdkondi ning küsimusi on mitmeid, pakilisim kindlasti uue koolihoonega seonduv. Ma väga loodan, et sel teemal tekib argumenteeritud arutelu nii volikogus kui ka valdkonna komisjonis ning otsustusprotsessi kaasatakse ka teisi huvitatud osapooli. Investeeringud taristusse on kapitalimahukad ning tehakse aastakümneteks, seega tuleb tehtav otsus hoolikalt läbi kaaluda, et saavutaksime parima tulemuse antud hetke teadmise ja tingimuste juures.

☉ Mina jaoks on algav töö volikogu liikmena esmakordne, küll aga osalesin möödunud nelja aasta vältel volikogu majandus- ja arengukomisjoni töös. Olen väga tänulik, et valimistel meie inimesed mind sedavõrd usaldasid, et sain mandaadi ja osutusin volikokku valituks. Olen loomult tegutseja ja passiivseks liikmeks kindlasti ei jää. Seega kavatsen

aktiivselt osa võtta nii volikogu kui ka mõne komisjoni tööst. Olen nii hariduselt kui tööalaselt finantsinimene, seega majandus- ja finantsvaldkond on see, milles suudan enim panustada valla heaks.

☉ Ma usun, et kõik volikokku kandideerinud valimisliitude ja erakondade kandidaadid ja ka mandaadi saanud volikogu liikmed on väljas ühise eesmärgi nimel – muuta valla elanike elu paremaks ja ettevõtjate tegevus lihtsamaks. Erinevused nende eesmärkide saavutamises tekivad kas maailmavaatelistel põhjustel või tõekspidamistest tingituna. Selles seisnebki demokraatia võlu – ei ole õiget või vale, on erinevad hinnangud, nägemused ja arusaamad. Ma väga loodan, et volikogu liikmed suudavad ja tahavad teha argumenteeritud koostööd ning nagu on öelnud president Karis: „...jääda viisakalt eriarvamusele!“ Soovin volikogule tegusat nelja aastat!

Küsis Kristi Lehist

Valimistulemused Kiili vallas. Hääli 3481. Mandaate 17.

ERAKOND/VALIMISLIIT	HÄÄLI	% HÄÄLTEST	MANDAATE
Valimisliit Kiili Külade Ühendus	1781	51,2	9
Valimisliit Parem Kiili – Restart	892	25,6	5
ISAMAA Erakond	401	11,5	2
Eesti Reformierakond	185	5,3	1

Volikogusse valitute nimekiri

NIMI	HÄÄLI	VALIMISLIIT/ERAKOND
Aimur Liiva	279	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Indrek Sinisaar	247	Valimisliit Parem Kiili – Restart
Marek Vainola	226	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Triin Jaago	215	Valimisliit Parem Kiili – Restart
Merje Einmann	198	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Heret Annus	197	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Indrek Raadik	173	Valimisliit Parem Kiili – Restart
Jan-Eric Reintal	140	ISAMAA Erakond
Esta Kullamaa	135	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Mikk Rannik	126	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Indrek Grusdam	109	Valimisliit Parem Kiili – Restart
Marek Väljari	102	ISAMAA Erakond
Kallo Keelmann	79	Eesti Reformierakond
Tanel Mälton	79	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Anett Leosk	79	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Marje Perv	69	Valimisliit Kiili Külade Ühendus
Siim Põldsalu	44	Valimisliit Parem Kiili – Restart

Haridus- majast

☉Kiili vald otsustas Nabala tee 2 hoone rekonstrueerimisest loobuda, kuna töö käigus selgus, et maja seisukord oli algselt hinnatust keerukam. Vallavalitsus seadis esikohale tulevase koolihoone turvalisuse ning plaanib praeguse hoone lammutada, et vabanevale krundile kavandada uus avalik hoone. Samal ajal otsitakse lahendusi, kuidas tagada koolile lisapinnad juba järgmiseks õppeaastaks.

Vastavalt Kiili valla arengukavale ja Kiili Varahalduse Sihtasutuse tellimisel algatati sel aastal Kiili alevis Nabala tee 2 hoone rekonstrueerimine, et selle saaks võtta kasutusele koolihoonena. Projektee- rimishanke kohaselt teostati hoonele ekspertiisi, mis lubas hoonet rekonstrueerida. Hoone konstruktsioonide avamisel selgus, et olukord on algselt hinnatust keerukam ning tööd peatati kuni täiendavate eksperthinnangute saamiseni. Septembri lõpus need ka laekusid. Ekspertide sõnul on rekonstrueerimine küll võimalik, kuid see on keerukas, aeganõudev ja algselt projektee- rija poolt koostatud ekspertiisiaktis hinnatust kulukam. Kõiki ilmnenud asjaolusid arvesse võttes ei olnud hoone rekonstrueerimine enam parim lahendus. Kiili vald seab koolihoone rajamisel turvalisuse esikohale ega saa lubada isegi mitte teoreetilisi turvariske. Kiili Varahalduse Sihtasutus algatas oktoobris hankelepingu lõpetamise. Juhatuse esimees Assar-Asso Kalvet sõnas: „Hankeleping on poolte kokkuleppel lõpetatud, ehitajale tasutakse reaalset teostatud tööde eest.“

Praegu seisvat hoonet ootab lähiajal ees lammutamine. Asukoht Kiili alevi keskvljaku ääres lubab vallavanema Aimur Liiva sõnul sinna tulevikus rajada väärika ühiskondlikku funktsiooni kandva hoonet. „Täpsema sisendi annab selleks ideekonkurss ja algatatav uus keskosa detailplaneering,“ selgitas Liiva.

Kuna kooli vajadus täiendava pinna järele on endiselt aktuaalne, siis toimub hetkel erinevate variantide hindamine probleemi võimalikult kiireks ja tulemuslikuks lahendamiseks hiljemalt järgmisel õppeaastal. Tegu on uue ametisse astuva vallavolikogu esimese suurema otsustuskohaga, milleks sisendi koostamine käib aktiivselt koostöös Kiili Varahalduse Sihtasutusega. | **Kiili Leht**

Aimur Liiva 11 aastat vallavanemana: ma ei ole end kunagi poliitikuna tundnud – olen lihtsalt inimene, kes teeb oma tööd

☉11 aastat Kiili valda juhtinud Aimur Liiva tõmbab vallavanema ametiajale joone alla tundega, et suur ring on täis. Tema sõnul on Kiilist kujunenud üks Eesti parima elukeskonnaga paiku – tänavad on korras, teenused toimivad ja lasteaiakohtade nappus on lahendatud.

Kristi Lehiste,
toimetaja

Tagasi vaadates tunneb ta enim rahulolu meeskonnatunde ja koostöö üle, mis on hoidnud valla stabiilsena ka kiire kasvuaastatel. Lahkumisositus oli tehtud juba ammu: „Ma ei taha takistada progressi. Kiili vald on täna hoopis teistsugune paik kui see, mille vallavanemaks mind 2014. aastal valiti.“

11 aastat on poliitikas pikk aeg. Tagasivaates – mis on see üks otsus või suund, millega oled kõige rohkem rahul, ja vastupidi – mis on see, mida tänasteid teistsiti?

Kahjuks on see väärettekujutus küllalt levinud, et otsuseid teeb vallavanem. Tegelikult on kõik omavalitsuse suured valikud ja investeerimisotsused ikkagi kollektiivne looming. Vallavalitsus peab need ellu viima ehk on täidesaatev võim. Kui mingis vallas või linnas on kuidagi teisiti, on rahval põhjust olla murelik. Suures pildis olen ma rahul sellega, et Kiili valla elukeskkond on parimaid Eestis. Meie teede ja tänavate olukord on üldises võrdluspildis väga hea, kaasaegne tänavavalgustus on tiheasustuses igal pool ja teenused toimivad. Loomulikult on lasteaiakohtade olemasolu olnud läbi aastate suurim väljakutse, mille me oleme tänaseks edukalt lahendanud. Teisiti oleks ehk võinud teha mõne personalitsuse.

Ütlesid enne valimisi, et ei jätka vallavanemana. Millisel hetkel tundsid, et aeg on käes, ja kas selle otsusega tuli pigem kergetus või ka veidi nukrust?

Tegelikult oli otsus juba ammu tehtud, enne valimisi oli see aus avalikult välja öelda. Ma tahaks loota, et kergetus veel tuleb, praegu ei ole aega ega võimalust seda tunnet endasse lasta. Nukker on ka loomulikult, kolleegid vallavalitsusest on toredad ja teiste omavalitsuste inimesed samamoodi, kellega aastate jooksul on tulnud ühist asja ajada. Teisest küljest, tänane Kiili vald on hoopis midagi muud, kui see, mille vallavanemaks mind 2014. aastal valiti ja mul on järjest raskem mõista seda ettekujutust ilmaelust, mis on hakanud viimasel ajal prevaleerima. Igati mõistlik on taanduda, et ma ei takistaks progressi ja uus saaks alguse.

Foto: Maaris Tõlp

Kiili valla viimase kümnendi kiire areng – kas see on sinu hinnangul kontrollitud ja läbimõeldud või on teatud valdkondades jäädud alla elanike kasvule?

Kasv on tegelikult käinud lainetena, esimene neist oli juba 2004–2008, mis tekitas väga suured finantsraskused, millest suutsime välja tulla alles aastaks 2016. Tallinna linnapiirkonnas on üksainus vald, mille kohta võib väita,

et kasv on toimunud enam-vähem kontrollitult ja see on Saku. Kõik ülejäänud suutsid 2000-ndate keskel tekitada sisuliselt kontrollimatu olukorra, mis kestab mingil määral tänaseni. Viimsi, Rae, Saue, Harju ja ka Kiili on viimased 20 aastat tegelenud põhiliselt tagajärgede likvideerimisega, mille tekitas tohutu hulk toona kehtestatud detailplaneeringuid. Kunagi alustades olin ma optimistlik ja naiivne, et arendustegevust on KOV-il võimalik ka tagantjärei kontrolli alla saada, kuid kiirelt sai selgeks, et kehtiv õigusruum ei soosi seda kuidagi.

Lihtne näide: kui elanike arv suureneb hüppeliselt, siis suureneb hüppeliselt ka lasteaialaste arv. Lasteaia kohta tegelik hind on täna ca 700 eurot kuus, millest lapsevanem katab kohatasu näol ca 89–133 eurot ja mingi summa veel maksutulust, siis jääb ikkagi mitusada eurot puudu, mille peab katma keegi teine maksumaksja. Mõõduka kasvuga suudab KOV toime tul-

da olemasolevate maksumaksjate abiga, liiga kiire kasvuga tekivad igal juhul probleemid.

Tänaseks oleme suutnud olukorra kontrolli alla saada, aga hoolimata Kiili valla üldiselt heast finantsseisust on põhitegevuse tulude ja kulude vahe ikkagi üsna piiripealne. Meie kulud haridusvaldkonnale on ülikõrged: 71% ilma haridushoone te laenumakseteta ja 75% koos nendega. Pluss asjaolu, et kui on kogu aeg vaja lahenda lasteaia- ja koolikohtade küsimust, siis ei ole lootustki, et 5000 või 7000 elanikuga vald saab ehitada midagi muud toredat, mida inimesed samuti ootavad. Muu Eesti taustal on meie lasterikkus loomulikult imeline olukord ja loodame, et see kestab jätkusuutlikult edasi.

Vallavanema töö pole kunagi lihtne – otsuseid tuleb teha piiratudeelarvejaerinevatel gruppide huve arvestades. Mis on olnud kõige keerulisemad valikud?

Vallavanema roll on tuua otsustajate ehk volikogu ette erinevaid variante, mille vahel saab valida ja nende plusse ja miinuseid põhjendada. Ma pole kunagi teinud saladust, et esindan parempoolset maailmavaadet. Tasuta lõunaid ei eksisteeri ja mingit „valla raha“ ka ei eksisteeri, on ainult maksumaksjate raha. Kui keegi soovib saada

midagi odavamalt või täiesti tasuta, siis peab alati maksuma selle eest keegi teine – naabrimees või naabrinaine või keegi kõrvaltänavalt. Ma olen väga rahul sellega, et Kiili vallas on volikogu suutnud hoida selget joont ning vältida populismi ja „tasuta“ teenuseid. Loomulikult on olnud vaja teha valikuid ka selles osas, milline tee saab varem mustkatte kui teine jms. Kriteeriumiks on alati olnud kasutajate hulk ning kas seal liigub koolibuss ja milline on omandivorm. Et suur osa inimesi ei hakkagi kunagi hoolimata selgitustest aru saama, et on olemas riigiteed ja valla- teed ja erateed, sellega ma olen vist leppinud. Põhimõtteliselt üldse sellega, et ei saada aru, mis teemad kuuluvad valla kompetentsi ja milliste üle otsustab Transpordiamet, RMK või Tervisekassa.

Tegelikult on üks teema küll, kus mul on aeg-ajalt väga raske olnud. Olen üles kasvatatud põhimõtte järgi, et enne tee midagi päriselt ära ja alles siis hakka selle üle uhkust tundma ja uudiseid välja panema. Tänapäeva kommunikatsiooniteooriatega, rääkimata üldse poliitikuks olemisest, on selline hoiak paraku laupkokkupõrkes ning lõpuks on kogu olukord korralikult stressi tekitav.

Mis on valla suurim tugevus ja mis võib olla see koht, kus uuel vallavanemal on kohe vaja tegutseda?

Valla suurim tugevus on hetkel hea finantsseis ja kõrge efektiivsus. Akuutne kiiret lahendust vajav teema on

kooli ruumiprobleem, millele oli kavandatud lahendus haridusmaja näol, kuid nüüd peab valima plaani B või C ning ka tulemuste saavutamise. Kõige üldisemas plaanis on Kiili valla suurimaks tugevuseks loomulikult meie inimesed, kes on haritud, suurem osa kõige paremas tööeas ja majanduslikult heal järjel. See peegeldub ka keskmises palgas ja valla tulubaasis.

Kuidas tunnetad Kiili valla identiteeti – mis teeb sellest paiga, kus inimestel on hea elada ja kuhu tahetakse jääda?

Kiili valla identiteediga ei ole liiga hästi, nagu ka Rae või Saue vms identiteediga. Suurlinna lähedusel on suur positiivne mõju, aga on ka negatiivne ning just selles kategoorias. Identiteet on väga tugevalt seotud ajalooga ja kihelkondliku kuuluvusega – rahvariided, vanasõnad, muistendid ja loomulikult kogu kirikuga seotud kultuurikiht. Seda ei ole võimalik käsu korras ega ükskõik mis raha eest luua. Hoopis teine teema on see, kuskohas on kellelgi hea elada ja see ei ole ilmtingimata üldse identiteediga seotud. Inimene, kes ostis Kiili sajandi alguses maja ja arvas naiivselt, et ta kolib maale, oleks pidanud vaatama veel 25 km kaugemale, sest tänaseks on keskkond suuremalt jaolt linnaline. Mul on päris mitu tuttavat, kes on Kiilist sellel põhjusel juba ära kolinud ja ennustan, et 60+ inimeste puhul see trend lähiajal isegi süveneb, sest enamus on kusagilt mujalt Eestist pärit. Mitte, et Kiilis oleks kuidagi halb elada, tegu on tõenäoliselt ühe maailma parima paigaga üldse, aga lihtsalt kisub tagasi juurde.

Viimane küsimus isiklikumal toonil – kui vaatad nüüd vallavanema toolilt tõustes tulevikku, kas on plaan poliitikat kõrvale astuda või on see vaid paus enne uut väljakutset?

Ma pole ennast kunagi poliitikuna tundnud ja suur poliitika ei ole kindlasti minu eelistus. Ma ei suuda järgida mingi partei liini ega treida arvamusartikleid, mis mu enda seisukohtade ja põhimõtetega kohati vastuollu lähevad. Paari aasta tagune põgus kogemus kinnitas seda. Kui minu teeneid kasugil vajatakse, siis olen uu- teks väljakutseteks valmis ning kindlasti sisulises plaanis, mitte poliitilises. Kui ma kunagi läbi juhuse vallavanemaks sain, siis andsin endale selgelt aru, et tegu on ajutise olukorraga, mis küll osutus ootamatult pikaks. Aga ma olen endiselt täiesti tavavaline inimene, kes suudab vajadusel tööd teha nii mõistuse kui ka kätega.

Esindan parempoolset maailmavaadet. Tasuta lõunaid ei eksisteeri ja mingit „valla raha“ ka mitte – on ainult maksumaksjate raha.

Olen rahul, et Kiili vallavolikogu on suutnud hoida selget joont ja vältinud populismi.

Kiili Rahvamaja

KIILI
MUUSIKA- JA JAZZKLUBI

JAAN MESI
JAZZ KVARTETT

TROMPET JAAN MESI
SAKSOFOON NIKITA KORZOUN
KITARR: JAAN JAANSON
BASS: LOTA-LOVIISA ROHTLA

LAUPÄEV 20:00
15.11.2025 UKSED AVAME 19:00

DI LAS KULTURA

PILETID: **fienta** AVATUD BAAR

Vaela lasteaia saalis

Kiili valla jõuluball

6. DETSEMBER 2025

LAUPÄEV KELL 19:00

Kaasa oma söök- jook

Piletid: **fienta**

Kiili Rahvamaja

Loe lähemalt www.kiilikalender.ee

KIILI VALD

LUIGE SELTSI PIPARKOOGIHOMMIK

30. novembril, kell 10.00 - 11.30

Luigel, Kiili Pizzas

Kiili Pizza

Toetab: **KIILI VALD**

Tervem, teadlikum ja ühtehoidvam Harjumaa

☉ „Harjumaa on piirkond, kus iga inimene saab elada vaimset ja füüsilist tervet elu, teha teadlikke ja tervist toetavaid valikuid ning tunda end väärtustatud kogukonna liikmena. Tervisesõbralik elukeskkond, ühtehoidvad kogukonnad, koostööne juhtimine ja teaduspõhised lahendused tagavad, et tervis ja heaolu on loomulik osa igapäevaelust.“

Tiina Tõemets,
rahvatervise nõunik
Harjumaa Omavalitsuste Liit

Nii sõnastasime Harjumaa tervise- ja heaolustrateegia visiooni aastaks 2036+.

Strateegia eesmärk on luua plaan, mis arvestades kohalike vajadusi, aitab inimestel teha tervislikumaid valikuid ja kogeda rohkem heaolu. Dokument annab ülevaate peamistest riski- ja kaitseteguritest erinevates eluetappides, mis mõjutavad igapäevaselt meie valikuid ümbritsevas elu-, õpi- ja töökogukonnas.

Heaolu mõjutavad riski- ja kaitsetegurid

Lastega peredes on murekohaks vähene toetus vanemlusele, stress ja konfliktid peresuhetes.

Laste heaolu tagamiseks on oluline, et pered saaksid õigeaegset tuge, mida pakuvad näiteks programmid „Imelised aastad“ ja „Gordoni suhtlustreening lapsevanematele“ või valdkonna spetsialistid.

Koolinoorte seas on levinud vaimse tervise probleeme, tasakaalustamata toitumine, vähene liikumine, liigne ekraaniaeg ja uimastite tarvitamine. Uuringute järgi kogeb iga teine noor kurvameelsust või üksildustunnet. Tüdrukutel on vaimse tervise mured sagedasemad kui poistel. Kiusamine ja uimastite tarvitamine süvendavad probleeme, mis võib suurendada riskikäitumist ka tulevikus. Noori kaitsevad mitmekülgsed huvihariduse võimalused, regulaarne füüsiline aktiivsus ja tasakaalustatud toitumine. Koolides pakutavad programmid nagu Liikuma Kutsumine, Kiusamisvaba Kool ja VEPA metoodika kasutamine I kooliastmes. Samuti on oluline pakkuda noortele vaimse tervise tuge, õpetada eneseabioskusi ja sotsiaal-emotsionaalseid pädevusi. Samuti on tähtis kaasa tuua noori neid puudutavate otsuste tegemisse nii koolielu kui ka vaba aja sisustamisel.

Tõõealist elanikkonda

ohustab istuv eluviis, vähene liikumine ja ebatervislikud toitumisharjumused. Samuti võivad tööpinged kaasa tuua rahulolematuse, mis mõjutab nii töö- kui ka eraelu. Viimastel aastatel on vaimse tervise probleemide tõttu töövoime vähenenud, kasvanud on varajane haigestumine elustiili tingitud haigustesse, nagu kõrgevererõhktõbi ja II tüüpi diabeet. Ennetada saab isiklike valikute ja tervist toetava töökogukonna kaudu: toetava lähisuhte, regulaarne toitumine ja liikumine ning aeg puhkuseks. Riiklikel soolauuringutel osalemine aitab kasvavaid varakult avastada ja kingib kindlustunde.

Vanemaelistel võivad suurendada riske üksildus, sotsiaalne isolatsioon ja toimetulekuraskused. Samuti võib elukeskkond, mis ei arvesta vanusega kaasnevate eripäradega, teha igapäevaelu keeruliseks. Kaitseteguriteks on ühtehoidvad kogukond, võimalused aktiivseks sotsiaalseks suhtluseks ja vanusesõbralik elukeskkond.

Lahendused

Strateegia elluviimiseks koostatakse tegevuskava neljaks

aastaks, et astuda konkreetseid samme inimeste heaolu ja tervise edendamiseks kolmel suunal:

- Tervist toetavad valikud – soodustada igapäevaelus teadlikke otsuseid, mis aitavad meil olla füüsiliselt ja vaimset tervet ning oskused enesehooleks.
- Ühtehoidvad kogukonnad – usaldavad ja hoolivad inimesed, kes on valmis koostöös kohaliku elu edendamiseks ja probleemide ennetamiseks.
- Tervis igas poliitikas – omavalitsusel on selged eesmärgid ja tegevuskava, mis arvestavad kohalike inimeste tervise ja heaoluga kõigis poliitilistes otsustes.

Strateegia on tulevikku vaatav raamistik, mis näitab suunda terviseriskide ennetamiseks, tõstab inimeste teadlikkust ning pöörab tähelepanu heaolu loomisele. Dokument on koostatud koostöös kohalike omavalitsuste esindajate ja valdkonna ekspertidega.

Targad valikud loovad tervema tuleviku. Strateegia teraviktekst on leitav Harjumaa Omavalitsuste Liidu kodulehelt www.hol.ee.

Janari jooksupool lõpetas hooaja rekorditega

☉ Vaela Spordiseltsi Janari jooksupoolis ei möödeta edu ainult ühistreeningute järgi, vaid tulemusi kujundab kogu eluviis: teadlik liikumine, jõutreening, uni ja toitumine. Treener Janar Novitski sõnul kinnitas 2025. aasta hooaeg, et sihikindel töö ja toetav treeningkeskkond Kiilis ja Vaelas viivad harrastajad isiklikest rekordist medaliteni.

Marko Mäekivi,
jooksupooli harrastaja
esimesest päevast

Mõte luua oma jooksupool sündis 2019. aasta kevadel, kui Janar Novitski jutule tuli naaberkülalt liikumisharrastaja, kelle soov oli alustada ühistreeningute pakumist. Tema julgustusel otsustati Janari teadmisi ka laiemalt jagama hakata. Nii sündiski „Janari jooksupool“, mis alustas tegevust Vaela jooksupooli nime all.

Täna on jooksupool tegutsenud üle viie aasta. Kuigi treenitavate arv on jäänud laias laastus samaks, on grupi olemus ja fookus aja jooksul märkimisväärselt arenenud. Kui algusaastatel oli tegemist pigem üldise rahvajooksugrupiga, siis nüüdseks on sellest välja kasvanud tõeline klub.

„Muutunud on see, et rahvajooksugrupist on saanud klub, mis läheneb asjale väga professionaalselt,“ selgitab Novitski. Uus suund on selgelt paigas: grupp on tugevalt orienteeritud harrastajate tulemuste maksimeerimisele, pakudes läbimõeldud treeningprogrammi.

Sportlase arengule on ühistrennid oluline osa tervikust.

Selle aasta Kangru õhtujooksu ESTKO põhidistantsi start. Janar Novitski stardib nr 97 alt esireas paremal.

Janari jooksupoolis on ühistreeningu eesmärk tulla kohale puhanuna ja anda endast parim. Motivatsiooni loovad grupi õhustik, head tingimused Kiili staadionil ja Vaela metsas ning treeneri ja kaaslaste toetus.

Eelmine talv tõi esimese korraliku sisehooaja. Regulaarsed treenijad näitasid arengut, joostes isiklike rekordeid 400 m ja 1000 m distantsidel ning Vaela külaajaks. Lisaks tõi üks harrastaja veteranide Eesti meistrivõistlustelt medali.

Aprillist koliti treeningutega õue, tehes vaheldumisi keskmaja- ja pikamaatreeninguid. Olenemata sellest, kas trennatakse 800 meetriks või maratoniks, on põhieesmärk üks: lükata edasi väsimuse tekkimist – joosta kiiremini ilma liigse hapnikuvõlata. Konkreetsele distantsile keskendumine määrab, mida tuleb teha väljaspool ühistrenne. Maratonijooksjate iseloomustavad pikad jooksud, keskmajaajaks käib sagedamini jõusaalis.

Augustis valmistuti sügi-

seseks Tallinna Maratoniks. Tulemused olid head: üks uus liige alistas maratoni 3.30 piiri kaheksa minutiga ja üks pikalt vigastustega võidelnud parandas poolmaratoni rekordit.

Plaaniid uueks talvehooajaks

Uus talvehooaeg on juba käimas. Eesmärk on sportlaste võimete maksimeerimine 2026. aasta suvehooajaks. Eelmine talv õpetas, et vähema mahu, aga suurema kiiruse ja pingutusega treenimine toimib. Treenerist ON abi: kui 45-aastane, 12 aastat treeninud harrastaja jookseb kevadel rekordid 400 meetrist 10 kilomeetrini, on midagi õigesti tehtud. Sel talvel lisatakse treeningutesse uusi harjutusi ja intervale, võetakse eeskuju tippsportlastelt, kasutades tehnilistele analüüsi. Kavas on vaheldusrikkad treeningud: pikad ja keskmaja intervallid, spindivõimekuse arendamine, tehnikaharjutused, plüomeetria (hüpete harjutused) ja kereli-haste treeningud. Keskmaja treening parandab maratoni võime-

kust, kui väljaspool ühistrenne tehakse ära ka pikad jooksud.

Jooksupooli eesmärk on, et iga osaleja tunneks arengut ja oleks valmis näitama oma elu parimaid tulemusi. Kui kõik plaanipäraselt kulgeb, võib Vaela jooksupoolist 2026. aastal sündida veel mitmeid isiklike rekordeid – ja ehk ka mõni meistritiitel.

KES ON JANAR NOVITSKI?

Janar Novitski on mees, kes jagab end edukalt kahe maailma vahel. Päevatöös juhib ta rahvusvahelisel tasandil globaalset protsessi ja tiimitööd, kuid õhtuti ja nädalavahetustel on ta pühendunud jooksupooli treener ning ka ise muljetavaldavate tulemustega harrastussportlane. Mees on näidanud üles suurt sportlikku mitmekülgust, olles hiljuti 45-aastaselt jooksnud 10 km ajaga 37.20 ja 800 m ajaga 2.17. Tema saavutuste hulka kuulub ka üle kümne kohaliku tähtsusega jooksuvõistluse ning paari triatlioni võidud.

Kiili Kunstide Kool 35

☉ **Novembri lõpus tähistab Kiili Kunstide Kool oma sünnipäeva piduliku aktusega. Laupäeval, 29. novembril on kõik huvilised oodatud kell 16 algavale kontsertaktusele. Aktusele järgneb plaanipäraselt tore ja vahvatest meenutustest pakatav nostalgiaõhtu, kuhu ootame endisi õpetajaid ja õpilasi ning kõiki neid Kiili Kunstide Kooli sõpru, kes kooli hingelähedaseks peavad. Selleks palume ette registreerida oma osalus e-mailil kalev.vaidla@kiilikunstidekool.ee.**

Kalev Vaidla,
kunstide kooli direktor

Aga räägime veidi kooli saamisloost. Kiili Kunstide Kool avati Harju maakonna valitsuse 14. augusti määrusega 1990. aastal ning juba sama aasta 3. septembrist oli kohalikel lastel võimalus kodu lähedal õppida nii muusikat, kunsti kui ka tantsu. Koolis oli kõikide osakondade peale kokku 69 õpilast ning 9 õpetajat. Esimesel neljal aastal oli direktoriks Tonio Tamra, kelle pingutused aitasid koolil riigikorra vahetuse ning Eesti Vabariigi esimeste aastate jooksul väga keerulistes majanduslikes tingimustes ellu jääda.

Peale Tamrat sai ühe aasta

direktori ametit pidada ka Toomas Sibul, ent 1995. aastast alates asus kooli tüüri juurde Sirle Piisang. Ajad ei olnud veel palju lihtsamaks läinud ning selleks, et kõik hästi õnnestuks ja tehtud saaks, tuli tihti kasutada ka vabatahtlike abi, kelleks osutusid kõige tihemini ikka õpetajad ja nende pereliikmed. Olematute vahenditega tehti suuri kontserte, trotsiti vajadusel külma ja pimedat, kui küte või elekter katkes, ent raskuste kiuste kinnistas Kiili Kunstide Kool end valla huviharidusmaastikul usaldusväärse ja tegusa haridusasutuseks.

2009. aastaks, mil Sirle Piisang koolijuhiks ohjades Kiili Kunstide Kooli vilistlasele Lauri Kivilile üle andis, olid eelmisel sajandil valitsenud probleemid selja taha jäänud ning baasvajaduste katmisega enam probleeme ei olnud. Selleks ajaks oli nii õpilaskond kui ka õpetajate hulk märgatavalt kasvanud hoolimata sellest, et tantsuosakond 2003. aastal lõplikult suleti. Lauri avas ja taasavas mitmeid huvialasid ning tõi täitsa uue suunana Kiili Kunstide Kooli pärimusmuusika-õppe.

Neli aastat hiljem astus ametisse järgmine direktor Kalev Vaidla, kes on selles ametis tä-

nase päevani. Praegu on Kiili Kunstide Koolis nii muusika- kui ka kunstiosakond. Mõlemad on väga elujõulised. Kunstiosakonnas õpib 65 õpilast ning muusikaosakonnas klassikalise, rütmimuusika ja pärimusmuusika suunal 156 õpilast. Kui siia lisada 27 õpilast, kes õpivad lasteaiaruumides toimuvast ettevalmistuses, saame terve kooli peale kokku 248 õpilast.

Kooli õpilased võtavad osa erinevatest näitustest, kontserdist ja konkurssidest ning tulevad tihti tagasi ka auhinnaliste kohtadega. Muusikaosakonnast paistavad kõige rohkem silma meie suuremad kollektiivid: pika ajalooaga Kiili Vanamuusikaansambel, Kiili Kunstide Kooli bigbänd ja puhkpilliorkester ning samuti keelpilliorkester. Järjest tiheneva esinemisgraafikuga rõõmustab kohalikke ka meie pärimusmuusikaansambel Kiili Karmid Keeled.

Tagasi vaadates on rõõm näha, kui palju on Kiili Kunstide Kooli lõpetajatest oma teed ühel või teisel viisil muusika- ning kunstivaldkonnas jätkanud. Aastatega on muusika ja kunsti õppimise võimalused kooli seinte vahel järjest parenenud. Kui veel eelmise sajandi lõpul jagati Kiili Rahvamajas ruume rahvamaja kõrval ka Kiili raamatukoguga,

siis praeguseks on enamus rahvamaja ruumidest muusikatundidele allutatud. Kunstiosakond ning pärimusmuusikud on pidanud peamajast ruumipuuduse tõttu välja kolima ning pesitsevad praegu Kiili Vallavalitsusega samas majas. Samuti on pidanud välja kolima enamus muusikaosakonna grupitundidest. Need toimuvad Kiili Gümnaasiumi lahkelt loal nende ruumides.

Kui õhus heljub unistus kunagi kõik osakonnad taas sama katuse alla saada, siis seni jätkab Kiili Kunstide Kool endisel kursil – luua võimalikult paljudele valla noortele võimalused kvaliteetse muusika- ja kunstihuvihariduse saamiseks. Meil on suurepäraseid õpetajaid, viisakas pillipark ja kaasaegsed vahendid, et pakkuda noortele kvaliteetset kunsti- ja muusikaharidust.

Kui Kiili Kunstide Kool on sinu elus jätnud kasvõi väikese jälje – olgu see esimene lavaline etteaste, orkestriproov või mõni soe mälestus kunstitunnist –, siis tule ja saa sellest rõõmust osa ka nüüd. Laupäeval, 29. novembril kell 16 ootame sind kooli 35. sünnipäeva kontsertaktusele. Luba endale üks südamlilik õhtu täis muusikat, kunsti ja kohtumisi vanade tuttavatega. Aktusele järgneb nostalgiaõhtu.

Märka enda ümber head – tunnusta tegijaid

☉ **November on märkamise ja heaolu kuu. Kiili vald kutsub üles tunnustama kogukonna silmapaistvaid inimesi, organisatsioone ja ettevõtmisi, kes on oma töö, loovuse või heategevusega andnud olulise panuse valla arengusse. Kindlasti meenub keegi või miski, mis on sel aastal erilisel silma jäänud. Sinu arvamus loeb! Esita oma ettepanekud hiljemalt 7. jaanuariks Kiili Vallavalitsusele. Aastate teo kandidaate ootame 1. detsembriks.**

Liis Vahtra,
kultuurinõunik

Sellest aastast ei pea kandidaatide esitaja olema enam ainult Kiili valla elanik – nüüdsest saavad kandidaate esitada kõik, ole sa kohalik või mitte. Tee seda läbi iseteeninduskeskkonna SPOKU aadressil spoku.kiili.ee. See on kiire ja lihtne.!

Tiitlid, millele ootame kandidaate:

- Aastate tegu – antakse erilise auavaldusena Kiili vallale osutatud silmapaistvate teenete eest isiku pikaajalise töö või loomingu tulemusena, mis on andnud püsiva ja olulise panuse kultuuri, majanduse või muu valdkonna arendamisele Kiili vallas. Esitamise tähtaeg 1. detsember.
- Aasta tegu – tunnustus 2025. aasta jooksul Kiili vallas ellu viidud olulise tegevuse või sündmuse eest. Sobivad

Valla tunnustusüritus Eesti Vabariigi aktusel 2024. aastal. Esineb Kiili kammerkoor.

kandidaadid lähevad rahvahääletusele, mille tulemusena selguvad esimesed kolm kohta. Võitjatele rahaline preemia.

- Aasta kultuuritegija – tunnustus kultuurivaldkonnas tegutsevale isikule või kollektiivile, kes on saavutanud aasta jooksul silmapaistvaid tulemusi üleriiklikel või rahvusvahelistel võistlustel ja kon-

kurssidel.

- Aasta pärl – tunnustus Kiili valla elanikule erilise saavutuse või tegevuse eest.

Lisandunud on kaks uut tiitlit, et väärtustada noorte ettevõtlikust ning tunnustada vabatahtlikku panust:

- Aasta noor tegija – antakse silmapaistva saavutuse või tegevuse eest Kiili valla ettevõt-

likule noorele.

- Aasta heategija – tunnustus antakse füüsilisele isikule, juriidilisele isikule või seltsingule, kes on omast vabast tahtest ning tasu saamata abistanud teisi või panustanud kogukonna hüvanguks Kiili vallas.

Tunnustame koos neid, kes muudavad Kiili valla paremaks paigaks!

Lugemisisu jätkub

☉ **Käesoleval sügisel startis juba 8. korda üle-eestilise „Lugemisisu“ lugemisprogramm, mis innustab 5–13-aastaseid lapsi lugema ja raamatukogus uusi avastusi tegema.**

Lee Soe,
raamatukogu direktor

Ka Kiili Raamatukogu on ettevõtmises osalenud juba mitmel aastal ning liitusime taas programmiga, et pakkuda lastele rõõmu lugemisest, tutvustada uuemat eestikeelset lastekirjandust ja kujundada lugemisharjumust. Koostöös Kiili Gümnaasiumiga kutsusime liituma kõik 3. klassid – kokku ligi sada last.

2.–10. oktoobrini toimusid esimesed teematunnid, kus rääkisime lugemisest ja teistest headest harjumustest, tutvustasime uuemat lastekirjandust ning tunni lõpus said lapsed endale lugemispasid. Samuti joonistasid nad oma näo ja nimega märgi, mille kleppimisega plakatile kinnitasid nad soovi programmis kaasa teha. See väike, kuid tähendusrikas hetk süstis lastesse elevust ja tunde, et on osa ühest suurest lugemisperest. Lisaks on põnev raamatukogu külastades end ja sõpru plakatilt üles leida.

Programmi põhimõte on lihtne, kuid motiveeriv. Iga laps valib raamatukogust endale raamatu, mida ta varem ei ole lugenud. Pärast lugemist märgitakse raamat lugemispasid ning täidetakse väike ülesanne, mis aitab loetut mõtestada ja oma mõtteid jagada.

Kui laps on ajavahemikul

1. oktoober – 31. mai läbi lugenud viis raamatut ja kõik ülesanded täitnud, ootame lugemispasid tagasi raamatukokku. Seejärel korraldame lastele veidi pidulikuma koosviibimise, et tunnustada tublised lugejaid lugemisdiplomiga – väikese, kuid olulise märgiga, mis näitab, et laps on oma eesmärgi saavutanud.

„Lugemisisu“ on aga enamat kui lihtsalt raamatute lugemine. Tegemist on kahepoolse programmiga, kus lisaks iseseisvale lugemisele pakub raamatukogu lastele mängulisi ja harivaid teematunde. Need võivad viia kirjaniikega kohtumiseni, pakkuda arutelusid muinasjutude ja luule üle ning eelmisel aastal lisandus ka Eesti raamatulugu tutvustav tund „500 aastat eesti raamatut“, mida oli endalgi väga huvitav lastele edasi anda.

Iga raamatukogu saab teematunde kohandada vastavalt oma võimalustele ja lastegruppidele, kuid üldraamistik on loodud Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt. Nii saavad lapsed üle Eesti osa samast lugemisrõõmust, kuid igas raamatukogus on programm veidi omanäoline.

Kiilis on „Lugemisisu“ alati oodatud – see toob raamatukokku elevust, koostegemise rõõmu ja raamatusõpru. Lugemisisu ei teki iseenesest – see kasvab iga kord, kui laps tunneb rõõmu loetust ja tahab veel.

Ootame osalema ka teisi klasse ja kõiki lugemishuvilisi lapsi – tule ja leia oma lugemisisu Kiili Raamatukogust!

Foto: Aivar Pärtel

Vallavalitsuse meeskond koos peagi ametisse astuva vallavanema Marek Vainolaga.

Kiili valla vapp on Patendiameti oktoobrikuu parim kaubamärk

Patendiamet valis oktoobrikuu parimaks kaubamärgiks Kiili valla vapi, mis on koos valla logoga alates septembrist ametlikult kaubamärgina kaitstud. Kuigi võib tunduda üllatav, et omavalitsuse sümbolit saab registreerida samamoodi nagu ettevõtte logo, kehtivad avaliku sektori asutustele täpselt samad põhimõtted.

Vallavalitsus andis kevadel sisse taotluse valla vapp ja logo kaubamärgiga kaitsta. Kaubamärgi kaitse laiendab mitmele valdkonnale – alates trükistest ja rõivastest kuni kultuuri-, spordi- ja turismi-teenusteni. See annab vallale õiguse sekkuda juhtudel, kui sümboolikat kasutatakse loata või moonutatult. Septembris saimegi positiivse otsuse – mõlemad kaubamärgid registreeriti Patendiametis.

„Kui jätaksime oma sümboolika kaitseta, riskiksime selle väärkasutusega sotsiaalmeedias, toodetel või reklaamides,“ selgitas Kiili valla kommunikatsioonispetsialist Kristi Lehist. Tema sõnul on otsus kaitsta nii vapp kui ka

logo sündinud vallajuhtidega ühiselt ja kaalutletult: „Tegu on meie esindussümbolitega ja nende kasutamine peab olema kontrollitud.“

Kiili valla vapi autor on heraldikaspetsialist Priit Herodes. Tegemist on niinimetatud kõneleva vapiga: hõberatas tähistab münti või kivikalmet, viidates ajaloolisusele, lendav kiil on otseviide kohanimele.

Valla põhimääruses on sätestatud vapi kasutamise kord. Kui keegi tahab vappi või logo kasutada, tuleb esitada vallavalitsusele avaldus, mis vallavalitsuse istungil läbi vaadatakse. Avalduses peab olema kirjas, kus ja mis eesmärgil sümboolikat kasutatakse, samuti tooted, tiraaz ja kujundus vastavalt visuaalse identiteedi kasutamise korrale. Nii on kindel, et sümboolikat kasutatakse läbipaistvalt ja kontrollitult. „Kaubamärgi registreerimine ei ole pelgalt formaalsus, vaid oluline osa valla visuaalse identiteedi hoidmisel ja kaitsmisel,“ sõnas Lehist. | [Kiili Leht](#)

Kooli 167. sünnipäev

Veel enne koolivaheaega, päikesepaistelisel oktoobrikuu 17. päeval tähistasime oma kooli 167. sünnipäeva. Rivistusime ühtsena staadionile. 4.b klassi õpilane Oskar tegi energilise sissejuhatuse, mille järel toodi pidulikult lipud ja direktor pidas südamliku kõne. Kõnest jäi kõlama kaks mõtet: „Kiili Gümnaasium on väärikas vanuses kogukonnakool, see on paik, kus ajalugu ja tänapäev põimuvad ja iga koolipere liige saab anda oma panuse, et Kiili Gümnaasium oleks roh-

kem kui lihtsalt õppekoht.“ ning „Ainult siis, kui tunneme ennast hoiituna, saame luua ja särada.“ Need mõtted tegid südame soojaks ja tekitasid ühtekuuluvustunnet.

Juba teist aastat tähistame kooli sünnipäeva ühislaulmisega. Eeslauljate abiga kõlas sünnipäevalaul ja kooli hümn „Meie aeg“. Rõõmsa tunde- ga läksid kõik kooli tagasi ja nagu sünnipäevale kohane, söödi ka kooki. Palju õnne, Kiili Gümnaasium! | [Hendrik Käänik, 11.d klassi õpilane](#)

Foto: Krister Saaremägi

Kummardus väarikusele – näituse „Ajatu ilu“ avamine

☉ Kes ütles, et glamuur on ainult punase vaiba ja Holly-woodi jaoks? Septembri lõpus rullus lahti punane vaip otse Kiili raamatukogu ukse ees. Toimus fotonäituse „Ajatu ilu – Kiili portreed“ pidulik avamine. Pildile sai püütud eakad inimesed, kelle igas kortsus ja silmavaates peitub rohkem šarmi kui üheski ilufiltris. Fotonäitus jääb raamatukogus avatuks novembri lõpuni.

Kristi Lehist, toimetaja

Näituse aluseks olnud Nelja Valla Kogu meetme „Sotsiaalse kaitse suurendamine“ projekti autor ja kuraator on Heret Annus, kes kutsus kevadel üles Kiili valla vanemaalisi fotoprojekti osalema.

Näituse aluseks olnud Nelja Valla Kogu toetatud sotsiaal-meetmeprojekti „Elatud aastate glamuur“ autor ja kuraator on Heret Annus, kes kutsus kevadel Kiili valla vanemaalisi fotoprojekti osalema. Eesmärk oli anda inimestele juurde enesekindlust, parandada sotsiaalset kaasatust ja pakkuda kogemust, mis tooks rõõmu ja elevust igapäevaellu. „Kui suudad oma aastaid kanda uhkusega, oledki kõige säravam tegelane laval nimega elu,“ võttis Heret projekti mõtte kokku.

Võib julgelt öelda, et näituse avaõhtu staarid olid modellid ise. Raamatukogu oli täis suminat ja naeru. Kõlisesid pokaalid, õhus hõljus parfüümi ja elevuse segu, mahe muusika löi meeleolu ja pidulikust. Vesteldi, imetleti seintele riputatud fotosid. „Kogemus oli väga äge!“ naeris Ardo Niinre, kes oli üks esimesi, kes fotograafi ette astus. „Kui sind sätitakse – peape-su, soeng, riided, poseerimine... ega see niisama pole. Fotograaf Inga kamandas: „Lõug püsti!“ Ja tegi sada pilti. Seda ei saa kuskilt mujalt! See ülendab inimest, eriti selles eas. See teeb inimesed suureks,“ kirjeldas Ardo. Osutades muiates enda portree poole, lisas: „Vaata seda nahast käevõru ja soni! Ma pole elus selline olnud, aga tegelikult tahaks vist selline lahe olla.“ Projekti suurim väärtus oli tema hinnangul just see, et inimestega tegeleti. Abikaasa Tiina Niinre täiendas rõõmsalt kõrvalt: „Heret tõi glamuuri Kiili. Ta on meie glamuuri maaletooja. Ta andis meile jõudu ja mõtlemist, et me ei olegi nii vanad. Me armastame oma vanust ja läheme edasi rõõmsalt, ükskõik, mis ka ei juhtu.“ Vestlus jõudis ka näituse korraldaja enda kõrvu. „Tavaliselt lähen ma ise ka dressides Kiili poodi ja mees üt-

Virve.

Lii.

Margus.

Ene.

Tiina.

Ants.

leb, et pane vähemalt ühte värvi sokid jalga. Aga nüüd... enam ei saa vist nii minna! Tuleb glamuuriga sammu pidada,“ naljaltles Heret.

Nii mõnigi projektis osaleja tunnistas, et kõhkles algul, kas osaleda. „Edda tõmbas mind kaasa,“ meenutas Helve. „Ma ei osanud üldse lõpptulemust ette kujutada. Aga see on fantastiline! Ja need kõrvarõngad ja soeng – täiesti minu moodi, ainult veel parem.“ Sõbranna Edda noogutas: „Väike hirm oli algul, aga

kogu tiim – juuksurid, jumes-taja, stilist, fotograaf – olid nii südantsoojendavad inimesed. Tundsin end 30 aastat nooremana. Väga äge üritus, selliseid võiks Kiilis rohkem olla!“

Üks suurimaid üllatajaid oli Heidi, kelle stilistid otsustasid muuta Rootsi popbändi Roxette'i laulja Marie Fredrikssoniks. „Ma mõtlesin, et ei, see jääb ära,“ naeris ta. „Aga kui fotod valmis said, oli vau-epekt suur. Pere ütles, et see pole üldse minu moodi! Ja see seltskond, kes meiega tegeles võttepäeval, see soojus ja lahkus, mille osaliseks me saime. See jääb väga kauaks meelde.“ Margarita meenutas, et kogu fotosessioon oli suurepäraselt korraldatud. „Tunne oli nagu oleks kauaaegsete sõbrannade juurde sattunud – nii soe, nii lõbus. Neli-viis tundi lendasid nagu niuhti! Ja fotograaf Inga tegi meiega võr-ratut tööd,“ sõnas ta.

Säravate piltide taga oli suur meeskonnatöö. Mari Liisi Ilutoa juht Mari-Liis Iljin võttis projek-

tis osalemise pakkumise kohe vastu. Kuigi salongi juuksurite päevad olid üsna pikad, oli see seda väärt. „Näha, kuidas inimesed muutusid ja särama löid – see oli võimas. Kui võimalus avaneks, teeksite uuesti. Nalja sai palju.“

Jätkame vestlust kõrvallauas.

„Ma ütlesin, et mina oma kortse näitama ei lähe,“ meenutas modell Malle. „Aga Aili meelitas mu kaasa ja hea, et läksin. Mulle meeldis soeng ja üldse – leidsin endale uue lõoklause: olen nüüd sellises

eas, et mul on lausa kohustuslik roosat kanda! Ainult ootame, et sarnaseid argipäevast välja astumisi veel oleks ja tehtaks meie vanustele.“ Sõbranna Aili lisas: „Jah, argipäeval on minu marsruut külmkapp-tele- viisor-voodi, nii et see projekt oli täpselt see raputus, mida vaja oli. Uue soenguga oli end veidi võõras vaadata algul – nagu tulnukas! Aga fotol olen kelmika näoga ja väga rahul. Ainuke asi, et peale pildistamist kulus ligi kolm päeva, et kogu see meik maha saada.“

Ille, kes osales projektis koos abikaasaga, meenutas, et tema otsustas kohe „jah“ öelda. „Kortse ei tohi peita – need on elu märk. Meie põlvkond on harjunud uusi riideid kapis hoidma, ootama seda „erilist“ hetke. Vanasti käidi kodus ja tööl ikka väga tavaliste ja vanade riidetega. Aga nüüd ma tean – elu ise ongi see eriline juhus. Siin osalemine äratas üles ja tuletas meelde, et elu tuleb nautida. Imeline projekt, olen väga tänulik.“

Tõeline ilu ei sära moelavadel või sotsiaalmeedia veergudel, vaid inimese silmades. Neis, mis on julgenud elada, naerda, nutta ja taas särada.

Heret Annus ütles õhtu lõpetuseks, et tema jaoks oli see projekt midagi enamat kui lihtsalt fotoseeria kokkupanek: „See siin ei ole pelgalt piltide kogum, vaid väikene revolutsioon – inimeste jaoks, kes arvasid, et aeg särada on möödas. Ei ole. See algab just praegu.“

Tabasime melust tunnustatud fotograafi Inga Mattieseni, kes lisas, et iga portree oli nagu lugu, mille pidi südamega välja joonistama. „Kõige ilusam hetk oli see, kui inimese peeglist vaatas ja ütles: see olen mina. Ega nii suure hulga vanema-ealistega ei ole ma varem liiga tihti koostööd teinud. Nähes veel tänagi seda elevust ja sära meie modellide silmis, siis olen igati rahul projektis osalemisega ja usun, et eesmärk sai täidetud mitmekümne kordselt.“

Õhtu lõpuks oli kuulda nii ühe kui teise seltskonna seast mõtteid, et kui järgmine kord kutsutaks, siis osaletaks uuesti ja uuesti. Tõepoolest – tulemas on jätkuprojekt. Raamatukogu seintelt vaatab vastu elurõõm, väarikus ja glamuur. „Ajatu ilu – Kiili portreed“ tõestas, et glamuur ei kao vanusega – see lihtsalt muutub sügavamaks.

Projektis osalesid modellid Toomas, Ille, Malle, Helle, Margus, Ene, Eerika, Virve, Margarita, Heidi, Peeter, Ardo, Tiina, Tiit, Aili, Lii, Mare, Ants, Edda, Helve. Pildistas fotograaf Inga Mattiesen. Ilusaks tegid Mari Liisi Ilutoa juuksurid Riin Nerep, Kaisi Kulamaa ja Sveta Zvirgzdins. Stilistika ja jumeistus: Diana Merisalu ja Elina Aleste. Ehted: MO:ON. Näituse kuraator: Heret Annus.

VANEMAEALISTE NÕUKOGU KÜSIB

Küsimus: Millal saavad valmis uued kergliiklusteed ja kuidas on korraldatud nende hooldus?

Vastab taristunõunik Kadre Rumm:

Kiili vald on juba praegu üsna hästi varustatud kergliiklusteedega. Praegu on

projekteerimisel Kiili–Saus-ti ja Lähse–Nabala kergliiklusteed, kuid täpseid valmimistähtaegu on vara prognoosida, sest need sõltuvad mitmest asjaolust, sealhulgas maaomandi küsimuste lahendamisest. Uute teede rajamist planeeritakse vasta-

valt liikluskorraldusele ja kasutussagedusele. Kergliiklusteid hooldatakse regulaarselt – talvel tehakse lumetõrjet, kevadel ja sügisel üldhooldust. Kui kusagil tekib hooldusprobleeme, palume sellest teada anda otse vallavalitsuse taristunõunikule telefonil 504 6443

või e-posti teel kadre.rumm@kiilivald.ee. Kergliiklusteede äärde on paigaldatud pingid vastavalt kehtivatele nõuetele ja projektidele. Täiendavaid pinke on paigaldatud põhjendatud taotluste alusel. Pinkide paigaldamise ja hooldusega tegeleb vallas maanõunik.

Kuidas püüda pildile punahirv?

☉Septembri lõpus Kiili valla keskkonnanädala raames toimunud fotojahi „Sügis Kiilis – üks päev, üks hetk“ konkursile laekus 40 fotot. Fotovõistluse tingimuseks oli, et pildistada võis nii loomi, taimi, loodust kui ka inimesi Kiili vallas. Nii žürii kui rahvahääletuse vaieldamatuks lemmikuks osutus Oliver Kruve tabamus punahirvest. Küsisime Oliverilt, kuidas tal õnnestus selline hea kaader saada ja mida tuli selleks ette võtta.

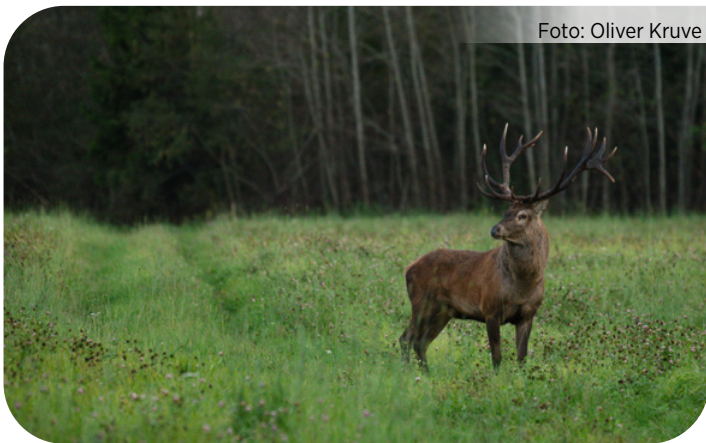

Foto: Oliver Kruve

Keskkonnanädala fotojahi 1. koht, rahvalemmik. Punahirv.

„Selle hirvega on nüüd küll huvitav lugu,“ ütleb Oliver muiates. Loodusfotograafiaga on ta tege lenud juba mitu head aastat, kuid asjaolu, et koduvallas punahirvi leidub, sai fotograaf alles hiljuti teada. „Esialgu pidin aru saama, kus kandis ja mis marsruuti pidi hirved liiguvad. Pildistamiseks

tahtsin valida kauneimad kohad looduses. Vahepeal olid hirved kadunud, siis nuputasin ja otsisin, kus nad parasjagu olla võivad. Paari päevaga sain nende liikumise kenasti selgeks,“ selgitab Oliver loomade üles leidmist. Viimase ülesandena tuli tal end „modellide“ jaoks õigesse kohta

sättida ja jääda õiget hetke ootama. „Elus esimest korda sain hirvede pulmamängu 20 meetri kauguselt jälgida. Vaatepilt oli väga võimas – hirvepull oma naistehaaramiga,“ kirjeldab ta elamust. Varasemalt on Oliver loodusfotograafia huvilisena pildistanud Eestis paiknevaid eri-

nevaid metsaasukaid – alustades röövlindudest kuni sõraliste, karude ja muude metsloomadeni välja. Hundi ja ilvest ei ole tema kaamera veel tabanud.

KESKKONNANÄDALA FOTOKONKURSI ESIKOLMIK:
Oliver Kruve
Liis Ambos
Kristin Saaremets

RAHVAHÄÄLETUSE LEMMIK:
Oliver Kruve

Täname kõiki, kes fotokonkursil osalesid ja fotod saatsid: Agnes Vaik, Airi Väljataga, Andra Rannik, Helena Väljataga, Helerin Rannala, Katrin Aasma, Kristiina Alas, Kristin Saaremets, Oliver Kruve, Triin Tallinn. Võitjatele pani auhinnad välja Kiili vald. | **Kristi Lehiste**

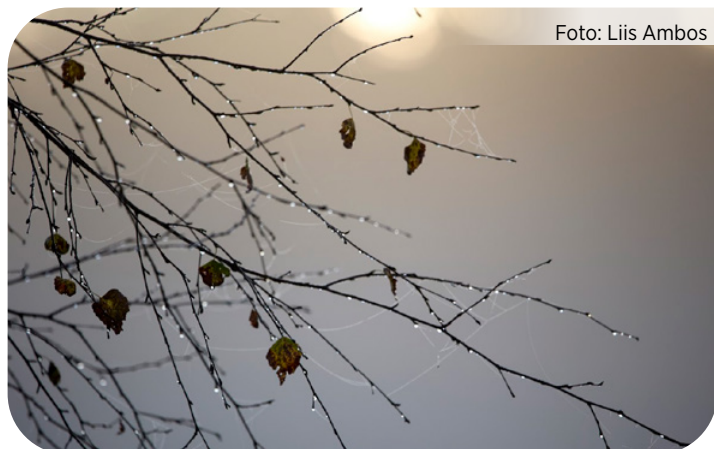

Foto: Liis Ambos

Keskkonnanädala fotojahi 2. koht – sügise detailid.

Foto: Kristin Saaremets

Keskkonnanädala fotojahi 3. koht – vaade Vaelas.

KIILI AASTALÕPUPIDU 2025

TANEL PADAR MR. HAPPYMAN SUUR KABAREESHOW

MUSTKUNSTNIK | TRIKIJALGPALLUR

DJ. Vaido Pannel

27 DETSEMBER 2025 | UKSED AVAME 19:00

PILETID FIEN.TA.COM

Kiili Spordihoone | Kooll 2, Kiili, Harju maakond

ÜHEMÕOTMELINE MEES

Andres Puustusmaa film

KIILI RAHVAMAJAS

PÜHAPÄEV, 16.11.2025 KELL 14:00

PILETID 6€/5€

15 MINUTIT ENNE SEANSI ALGUST VÕI FIEN.TA.COM

KINNO LUBATUD OMA SÕBOGI JA JÕGGIGA

KIILI MUUSIKA- JA JAZZIKLUBI

REEDE 19:00

12.12.2025

JÕULUKONTSERT NOORKUU

Kiili Rahvamaja

OOTAME TEID KIILI RAHVAMAJJA 18:00 AVATUD BAAR JA KOHVIK

PILETID: piletilevi | fienta

DI LAS KULTURA

Loe lähemalt www.kiilikalender.ee

XXIII TANTSUGA TALVESSE

7. detsember 2025

kell 15:00

Vaela lastesad | Pärnaõie tee 2, Vaela

Sissepääs tasuta

Loe lähemalt www.kiilikalender.ee

Kassid ei tohi vabalt hulkuda

☉Taludes ja külates peeti kunagi kasse peamiselt hiire- ja rotipüüdjatena. Seetõttu lasti neil vabalt ringi käia – see oligi nende töö. On küllaltki tavapärane nähtus, et kohtad iseseisvalt ringi uita- vat kassi. Nii on neid loomi peetud aastakümneid. Nüüd on aga tekkinud vastuolu vanade kottmete ja hetkel kehtiva korra vahel.

Hannes-Paul Kirotar,
valla järelevalveinspektor

Kasse tahetakse ka praegu vabalt pidada, kuid loomad ei pruugi enam täita enda algset eesmärki ning võivad tekitada enda omanikele palju peavalu. Koerapidajad on enamasti hoolikamad, kuid õnnetuid juhtumeid on ka nendega esinenud. Oma kaaskodanikest võiksime aga hoolida sama palju kui enda lemmikloomadest. Hoolimine tähendab kokkulepetest kinni pidamist.

Kiili vallas, nagu ka mujal valdades, on kehtestatud lemmikloomade pidamise eeskirjad. Meil on selleks Kiili valla koerte, kasside ja teiste lemmikloomade pidamise eeskiri, mis kehtib kõigile Kiili valla haldusterritooriumil asu- vatele lemmiklooma omanikele juba alates 2009. aastast. Kõik loomaomanikud peaksid ole- ma kursis selle eeskirjaga, sest see aitab vältida ebameeldi- vaid olukordi, näiteks väärteo- menetlust ja trahvi.

Üsna tihti peavad valla jä- relevalvespetsialistid tunnis- tama, et lemmiklooma eeskirja nõuetega ei olda kursis või ei taheta neid mingil põhjusel täita. Järgnevalt juhime tähe- lepanu mõnele olulisemale lemmiklooma eeskirja nõude- le:

- Looma on lubatud pidada tema omanikule kuulavas või tema valduses olevas ruumis, ehitise või õues piiratud alal.
- Looma tuleb hoida selli- selt, et oleks välistatud tema lahti pääsemine ja ära jooksi- mine. See kehtib tiheasustu- sega aladel ka kassidele!
- Koera ja kassi tohib viia avalikku kohta jalutusrihma otsas, vastavas puuris, kotis või kandmisvahendis. Koeral peab vajaduse korral olema suukorv või koonurihm.
- Loomapidaja peab tagama järelevalve oma lemmikloo- ma üle ja kaaskodanike ohu- tuse.
- Loomapidaja kannab täit vastutus oma looma tekitatud varalise kahju või inimesele tekitatud tervisekahjustuse korral.

Koerte ja kasside pidami- se eeskirjade rikkumise eest, kui see on ettevaatamatusest põhjustatud varalise kahju või inimesele tervisekahjustu- se, karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut. Alates 01.01.2025 on ühe trahviühi- ku suuruseks 8 eurot, seega maksimaalne võimalik trahv on kuni 1600 eurot. Väärtegu- de kohtuväline menetleja on kohalik omavalitsus ja politsei. Mõned näited lemmikloo- madega seotud probleemidest, kus Kiili Vallavalitsus viis läbi väärteomenetluse:

- Koer hammustas tänaval jalutanud inimest. Koeral oli jalutusrihm, kuid see oli liiga pikk ja koera omanik ei suut- nud piisvalt hästi tagada kaas- kodaniku ohutust.
- Kass hulkus ringi ja sise- nes avatud akna kaudu võõra inimese eluruumi. Eluruumis olnud koer läks kassile kallale. Tekkinud kaoses rikkus võõras kassi kallid kardinaid.
- Koer jooksis avatud auto- värvast välja ja hammustas tänaval jalutanud inimest. Koera omaniku ettevaatama- tus põhjustas kaaskodanikule tervisekahjustuse.
- Kassi hoiti vabapidamisel tiheasustusosalal. Kass ründas koeraga jalutanud inimest, vigastades koera. Koera viga- tuste raviks tuli pöörduda ve- terinaararsti poole.

Need on vaid mõned näi- ted meie enda koduvallas aset leidnud juhtumitest. Paraku ei teavitata paljudest juhtu- mitest kohalikku omavalitsust või politseid. Neid juhtumeid ei tasu aga hābeneda. Kui süüdlast vastutusele ei võeta, on suurem tõenäosus, et loo- ma omanik ei muudagi oma käitumist ja probleemne loom võib veel kedagi rünnata. Kui sinu või sinu lähedasega on juhtunud taoline asi, siis ära kõhkle – teavita Kiili Vallava- litsuse järelevalveinspektorit või Kiili piirkonnapolitseid.

Kasside omanikud, hoidke oma loomad, palun, enda val- duses. Pole harva juhud, kui loom on auto alla jäänud või toob hoopis hiire asemel teile kopsaka trahvi ukse ette.

MURE KORRAL PÕÖRDU:

Valla järelevalveinspektor
Hannes-Paul Kirotar
Tel: 5561 5940
E-post: hannes-paul.kirotar@kiilivald.ee

Piirkonnapolitseinik

Enely Meho
Tel: 588 71 994
E-post: enely.meho@politsei.ee

Koerteplats kolitakse uude kohta

Kiili alevi koerteplats kolib Pargi tn 11 pealt uude kohta – Toomkivi tn 7. Atraktsioo- nide kolimine toimus ok- toobris, mistõttu vanas asu- kohas platsi enam kasutada ei saa. Toid korraldab Kiili Kodukvartal OÜ. Ehitustöid teostab LM Ehitus OÜ. Uues kohas tehakse mullatöid ja

külvatakse muru, et pinnas saaks kevadeks tugevaks ja muru elujõuliseks. Uues asu- kohas Toomkivi tn 7, Kiili alev avatakse uus koerteplats 2026. a kevadel sõltuvalt il- maoludest.

Täname kõiki mõistva suhtumise ja kannatlikkuse eest! | **Kiili Leht**

Fotod: Maaris Tõlp

Kiili vallarahva XVIII sportmängude võitja – Päikesemajad.

Vallarahva XVIII sportmängud

☉1. oktoobril sai lõpplahenduse Kiili vallarahva XVIII sportmängud, kui toimus viimane ehk kümnes ala – mälumäng (12 spordi + 12 varia küsimust). Osales 14 võistkonda. Küsimused koostas ja võistluse viis läbi OÜ Spordipilet – Kristjan Jääts.

Kaupo Kütt,
mängude eestvedaja

Mälumängu parimaks osutus LUIGE-SAUSTI võistkond koosseisus Vaike-Astrid Kuusk, Hannes Palang, Mait Alles, Rando Lainesaar ja Mihkel Eber, kes kogusid 45 punkti. Teise koha saavutas PÄIKESEMAJAD (Märt Prosin, Urmo Lepamets, Marvel Riik, Priit Roostalu) 28 punktiga, ning kolmandaks tuli KANGRU (Ergo Rohi, Argo Rahu, Toomas Volmer, Meelis Atonen, Siim Rannik) 26 punktiga.

Kiili vallarahva XVIII sportmängude lõplik paremusjärjestus:

- I PÄIKESEMAJAD 117 p
- II KANGRU 107,5 p
- III KIILI I 93 p
4. KIILI 2 92 p
5. MAKSIMAA 87 p
6. LÄHTSE 84,5 p
7. PAEKNA 83,5 p
8. LUIGE-SAUSTI 80 p
9. KIILI SPORT 76,5 p
10. VAELA SPORDISELTS 74 p
11. METSANURGA 69 p
12. ANDRESE 60 p
13. ÄÄREKAD 55,5 p
14. ANNUKSE 55 p
15. SAARUSTE 50 p
16. KIILI GÜMNAASIUM 46 p
17. PÄHKLIK 36,5 p
18. KIILI TRI TEAM 5 p
19. SUURED VOISID 4 p

Sportmängudel oli kavas 10 ala, millest esikohti võitis seitse võistkonda: Kangru (3), Paekna (2), Kiili I, Kiili Gümnaasium, Luige-Sausti, Päikesemajad, Vaela Spordiselts. Koigest 10 alast võttis osa seitse võistkonda. Esikolmiku kohti sai 13 võistkonda.

Sportmängude selle aasta suund oli võtta kavas rohkem rahvaspordi alasid ja see sai igati õigustatud, kuna see andis võimaluse väiksematel küladel-võistkondadel võistkond välja panna. Siia sobib väga hästi võistkonna Ääre-kad esindaja Toivo Tomingas öeldu: „On hea meel, et sellel hooajal on Kiili valla sportmängude kavas võetud n-ö murumängud. Näha on suuremat osavõttu ja pingutused võistlustel on naeruvõimelised. Nii aja kui distantsi võistlustele on osalejaid väikesel kogukonnal leida raske.“ Seda ilmestab hästi ka statistika aladest osavõtu kohta:

Teisele kohale tuli Kangru.

Kolmanda koha saavutas Kiili I.

kem rahvaspordi alasid ja see sai igati õigustatud, kuna see andis võimaluse väiksematel küladel-võistkondadel võistkond välja panna. Siia sobib väga hästi võistkonna Ääre-kad esindaja Toivo Tomingas öeldu: „On hea meel, et sellel hooajal on Kiili valla sportmängude kavas võetud n-ö murumängud. Näha on suuremat osavõttu ja pingutused võistlustel on naeruvõimelised. Nii aja kui distantsi võistlustele on osalejaid väikesel kogukonnal leida raske.“ Seda ilmestab hästi ka statistika aladest osavõtu kohta:

- Cornhole – 18 võistkonda;
- darts – 17 võistkonda;
- korvpalli täpsusvisked – 16

võistkonda;

- minigolf – 16 võistkonda;
- hoovigolf – 16 võistkonda;
- laste kombineeritud teatevõistlus – 15 võistkonda;
- laserjahilaskmine – 15 võistkonda;
- mälumäng – 14 võistkonda;
- rannatennis – 13 võistkonda;
- jooks ümber Paekna järve – 12 võistkonda.

Lõpetuseks: mina tänan kõiki osalejaid, kõikide võistkondade esindajaid-kapteneid ja loodan teid järgmisel hooajal jälle näha ja loodame, et meid lastakse samal suunal edasi liikuda. Kindlasti on tervetunust ka uued tulijad – võtame teid rõõmsalt vastu.

Kiili valla aasta sp

☉Oktoobri algul tunnustas Kiili vald spordivaldkonna tegijaid ning andis välja 2024. aasta sportlase ning aasta noorsportlase tiitlid.

Kristi Lehist,
toimetaja

Kui seni on spordivaldkonnana tublisid tunnustatud Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel või augustikuisel „Keskpõrandale kokku“ üritusel, siis sel aastal astuti suur samm edasi: spordivaldkond sai päris oma peo – spordigala. Uue kontseptsiooniga ürituse eesmärk oli väärtustada Kiili valla spordivaldkonna tublisid tegijaid – nii sportlasi, treenereid, sportmängudel osalejaid, korraldajaid kui ka toetajaid. „Soo-vime, et kõik valla spordiellu panustajad tunneksid end märgatuna. Spordigala annab selleks suurepärase võimaluse,“ sõnas valla spordijuht Toomas Ellmann.

Spordigala kõige oodatum hetk saabus, kui kuulutati välja aasta sportlase tiitlid. Kiili valla aasta sportlaseks 2024 kuulutati kergejõustiklane Raiko Kahr, mitmekordne Eesti ja Balti meister, kes püstitas möödunud aastal kaks Eesti rekordit: 60 meetri tõkkejooksus ajaga 7.76 ning 110 meetri tõkkejooksus ajaga 13.70. Raiko õpib Nebraska-Lincolni ülikoolis ning esindab jätkuvalt uhkusega oma koduvalda.

Aasta noorsportlaseks 2024 valiti maanteerattur Glen Gregory Kõiv, kelle saavutuste nimemikri on muljetavaldav: Eesti meister eraldistardis, medalid kriteeriumi- ja grupisõitides ning võidud Belgia velotuuridel.

Õhtu jooksul tänati ja tunnustati sportlasi, kes esindasid sel aastal Kiili valda Eestimaa suve- ja talimängudel. Tänukirjad anti üle erinevatel spordialadel esikolmikusse tulnutele.

Talimängude tulemused:

- kiiruisutamine: kuni 16-aastased poisid – distantside 500 m ja 1500 m koondarvestus – 3. koht David Platonau;

Fotod: Maaris Tõlp

Kiili valla aasta sportlane 2024 – kergejõustiklane Raiko Kahr.

Kiili valla aasta noorsportlane 2024 – maanteerattur Glen Gregory Kõiv.

- võistkondlik teateujumine 4 x 50 meetrit: 3. koht - Timo, Anna ja Rene Vösokovski ning Triin Truuvelt;
- ujumine: tüdrukud – 100 m vabalt – 1. koht Triin Truuvelt;
- ujumine: tüdrukud – 100 m rinnuli 3. koht ja 100 m selili 1. koht – Tuuli Truuvelt.

Suvemängude tulemused:

- kergejõustik: naisveteran II grupp – 400 m jooks – 3. koht Heli Kalvet;
- kergejõustik: meesveteran II

- grupp – kuulitõuge 1. koht ja odavise 3. koht – Jaanus Keernik;
- kergejõustik: mehed – 1500 m jooks 1. koht ja 5000 m jooks 3. koht – Rainer Kravets;
- kergejõustik: poisid U18 vanuseklass – 400 m jooks – 3. koht Romet Ridalaan;
- kergejõustik: meesveteran I grupp – kuulitõuge – 2. koht Urmo Lepamets;
- kergejõustik: meesveteran II grupp – 800 m jooks 2. koht ja 3000 m jooks 2. koht – Erkki

KORVPALL

Kiili Gümnaasiumi, Eesti Korvpalliliidu ja Kiili Spordiklubi koostöös toimus oktoobri keskpaigas korvpalli tutvustav spordiüritus Kiili koolis. Korvpalliliidult oli kõigile osalejatele Eesti koondise fännisärk, kool sai 10 kvaliteetset Spalding korvpalli ja Kiili SK kassapoisid said koos sõpradega koolist oma lemmikala nautida. Meie üritusel olid aktiivselt abiks treeneritena Kiili Spordiklubi Eesti noortekoondiste ringi kuuluvad sportlased Ruudi Talviste, Rudolf Lepa, Jaagup Talviste, Ralf Lehtsaar, Karl-Kristofer Jõgi ja Jonathan Hagen. Treeneritena löid kaasa

Foto: erakogu

Vasakult treener Risto Puur, mängijad Jonathan Hagen, Jaagup Talviste, Karl-Kristofer Jõgi, Ralf Martin Lehtsaar, Ruudi Talviste, Rudolf Lepa ja treener/õpetaja Milvert Vaaks.

Milvert Vaaks ja Rae Spordikooli esiliiga tippmeeskonda Rae Kossu ja Eesti noortekoondise juhendanud Risto Puur. Lastele tuli välja üks vahva spordiüri-

tus ja loodame, et nii mõnigi noor sai korvpallist aimu ja nakatus korvpallipisikusse. Täname kõiki tublisid osalejaid ja toetajaid! **Milvert Vaaks**

Sportlane on Raiko Kahr

Hummal;
 • köievedu: absoluutkaal – 2. koht – kapten Rainer Truuvelt, sportlased Ermo Eha, Margus Pluum, Silver Klaar, Erkki Madissoo, Karmo Kütt, Kevin Kütt;
 • võrkpall: mehed – 2. koht – treener Henry Oro, sportlased Richard Orutar, Frederick

Kalmberg, Andreas Voit, Tanel Peelo, Siim Lomp, Miljard Liik, Hannes Eskla, Meris Pärna, Oskar Vares, Jan Solovjov;
 • kettagolf: mehed – senior klass – 1. koht Heitti Randkivi.
 Üle anti vallaharva sportmängude tunnustused. Öhtut juhtis tuntud telenägu Hannes Hermaküla ja meelelahutust pakus tantsutrupp Celavy koos solisti Maret Põldmaaga ning live-bänd DANCE-O-PHONES. Oktoobris hakkas kehti-

ma ka valla uus tunnustamise kord, mis näeb järgmiseks aastaks ette hulga rohkem tiitleid väärivaid inimesi, keda galal tänada. Uued kategooriad, kuhu nominente esitada, on aasta naissportlane; aasta meessportlane; aasta noorsportlane (U19, neiu); aasta noorsportlane (U19, noor-meis); aasta veteran (naissportlane); aasta veteran (meessportlane); aasta parasportlane; aasta spordivõistkond; aasta rahvasportlane;

aasta treener; aasta spordisõber ja aasta sporditegu. Seega võib juba praegu mõtlema hakata, keda soovid nomineerida ja esile tõsta uuel aastal.

Öhtu jooksul kõlanud sõnavõttudest jäi kõlama, et spordigala sünd oli samm, mille tähendus on suurem kui üks öhtu – see on märk sellest, et spordil on Kiili vallas kindel ja austatud koht.

Soovime õnne kõigile tunnustatutele ja kohtumiseni järgmise aasta spordigalal!

SPORDIST LÜHIDALT

KEEGEL

Kevadel, kui Kiili SK keegliklubi naised võitsid Eesti Klubide Karikal I koha, saime õiguse esindada meie klubi NBC Cupil Münchenis, mis toimus 14.–18.10.2025.

Võistlusel osales 18 naiskonda 10 riigist: Saksamaa (2), Ungari (2), Tšehhi (2), Horvaatia (2), Austria (2), Sloveenia (2), Serbia (2), Eesti (2), Poola ja Itaalia. Võistlusformaad on sellistel suurtel välisvõistlusel natuke teine ja mäng kiirem, aga saime hakkama ning võitlesime vapralt.

Mängisid kõik kuus liiget ja mängijate punktid liideti kokku. Kvalifikatsioonis võitis üks Saksamaa klubidest 3657 punktiga, meie saime kokku 3090 punkti ja lõpetasime 17. kohal. Sellegipoolest olime väga õnnelikud, kuna ei jäänud viimaseks ja lisaks on tegu väga suure saavutusega Eesti keeglimaastikul, sest olime Eesti üks noorimaid klubisid.

Saksamaalt tulime tagasi mega suurte emotsioonidega, sest sellist melu Eestis keegli suurtel võistlustel ei näe ega kuule ja olime mega suure kogemuse võrra rikkamad.

Eesti võistkondlikel meistrivõistlustel on mängitud kolm vooru ning naiste meistriliigas (10 naiskonda) asub Kiili SK naiskond hetkel 8. kohal. Võideti 6:0 KK Elva II naiskonda ning kaotati 0:6 nii KK Reval naiskonnale kui ka Peetri Sport naiskonnale.

le.

Meeste 1. liigas (7 meeskonda) aga hoiab praegu liidrikohta Kiili SK meeskond (Angus Tõnnis, Margus Maidla, Silver Klaar, Paavo Ladvik, Art Aamissepp, Eiki Madissoo, Denis Lopuhov, Miljard Liik, Marek Onno, Rain Semiskar, Kaupo Kütt). Võidetud on Peetri Sport I meeskonda 5:3, KK Pinpin II meeskonda 6:2 ja KK Killuke meeskonda 5:3. Nii jätkata!

18. oktoobril toimus Rae keeglisaalis Kiili SK keegliklubi iga-aastane keeglivõistlus „Koons on lõbusam“, mis tõi kokku 30 keeglisõpra. Mängiti 3 vooru ning lisaks ka lohutusvoor, mille võitjapaar pääses otse finaali. Finaalis mängis 6 paari ning tulemused olid järgmised:

I koht: Ülo Risti (KK Killuke) ja Toomas Tamlak (KK Reval I);

II koht: Tanel Veerpalu ja Urmas Laal (KK Pinpin I);

III koht: Catleen Koort (Kiili SK) ja Seidi Raid (KK Pinpin I);

4. koht: Angus Tõnnis (Kiili SK) ja Karin Kivi (KK Tallinn);

5. koht: Marge Kraav (SK Talke) ja Õnne Kägo (KK Pinpin I);

6. koht: Maile Arusoo ja Rainer Truuvelt (Kiili SK).

Suured tänud, AS Estko, Art Aamissepp, Kristo Meius (auhinna), Salome Laev (medalid), Susan Suurkask (diplomid) ning DJ Indrek Siren.

KOROONA

Eesti võistkondlikel (8 meest ja 2 naist) meistrivõistlustel koroonas 5. oktoobril Haiba Spordihoones saavutas Kiili SK võistkond (Risto Saarjärv, Raimo Rohi, Kaupo Kütt,

Tarmo Kristal, Rain Pusa, Paavo Ladvik, Ilmar Rohi, Arvo Haavel, Kadri Kohv, Anne Klaar) 5. koha. Võitis KMK Peningi, 2. koha saavutas SK Vaablane ja 3. koha SK Saare Mäng.

KABE

Eesti meistrivõistlustel kiirkabes (ajakontroll on 8 min. + 3 sekundit käigule) 5. ok-

toobril Tallinna Malemajas võitis meestest Konstantin Selli. Palju õnne! | **Kaupo Kütt**

Karatekad tõestasid end valikvõistlustel – neljast neli

©Kiili karateklubi noored alustasid käesolevat võistlushooaega võimsalt. 11. oktoobril osaleti Budo karateklubi I etapil, kus tugevas konkurentsis toodi koju kaks pronksmedalit. Pronksid noppisid kumite's Alice Saarmann ja Kristo Luts. See oli hooaja esimene proovikivi, kus noored said pärast suve taas tatamil oma oskused proovile panna.

Raoul Annion

Vaid kaks nädalat hiljem, 25. oktoobril, toimus Tallinnas Nõmme Cup. Antud võistlus

kuulub B-liiga sarja, kuhu tulevad kokku karatekad üle Eesti. B-liiga on oluline samm sportlase arengus, sest seal hästi esinenud võistlejad võivad saada loa võistelda Eesti meistrivõistlustel. Kiili karateklubi saatis võistlustulle neli noort sportlast – ja kõik neli tulid koju medaliga!

Meie jaoks kujunes väga huvitavaks poiste kumite U12 kuni 35 kg. Väga tugevat enesekindlust näitas Kristo Luts, kes alistas kõik oma vastased ja võitis kulla. Sama kategooria teiselt tabeli poolelt hak-

kas võitlema Kristjan Välja. Kahjuks tuli üks kaotus finaalistile, kuid lõpuks võitles välja endale pronksi.

Poiste kumites U12 kuni 40 kg tegi väga tugevad matšid Gregor Luts. Kohe esimeses ringis sattus talle vastu tugev vastane, kes jõudis finaali. Minu kui treeneri silmade läbi väärisk Gregor võitu – seekord kohtunikud arvasid teisiti. Rohkem Gregor ennast üllatada ei lasknud. Alistas kõik ülejäänud vastased ja võttis maksimumi ehk pronksi.

Neljandana oli Kiilist kaa-

sas Stella Saarmann. Tema andis endast parima tüdrukute kumite's U10 kuni 31 kg – autasuks hõbe medal.

Võistluspäeva meeleolu oli pingeline, kuid toetav – lapsevanemad elasid üksteise lastele kaasa. Loodan, et medalivõidud valikvõistlustel annavad noortele tugeva motivatsiooni ja kinnitavad, et suund on õige.

Vasakult: Gregor Luts – 3. koht, Kristo Luts – 1. koht, Kristjan Välja – 3. koht, Stella Saarmann – 2. koht.

VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUSE ISTUNGITE KOKKUVÕTE

NB! Õigusaktide täistekstide ja lisadega saab tutvuda Kiili Vallavalitsuses (Nabala tee 2a, Kiili alev).

VOLIKOGU MÄÄRUSED JA OTSUSED

- Kiili Vallavolikogu 09.10.2025 määrus nr 12 „Tunnustamise kord Kiili vallas“.
- Kiili Vallavolikogu 09.10.2025 määrus nr „13 Kiili Vallavolikogu 09.08.2007 määruse nr 14 „Üksikpuu raieloa väljaandmise tingimused ja kord“ muutmine“.
- Kiili Vallavolikogu 09.10.2025 määrus nr 14 „Kiili Vallavolikogu 11.10.2018 määruse nr 11 „Kiili Vallavolikogu tööst osavõtu eest makstava tasu suurus ja maksamise kord“ muutmine“.
- Kiili Vallavolikogu 09.10.2025 määrus nr 15 „Kiili valla teehoiukava 2025–2035“.
- Kiili Vallavolikogu 09.10.2025 otsus nr 23 „Pikkaru tee T4 katastriüksuse omandamine“.
- Kiili Vallavolikogu 09.10.2025 otsus nr 24 „Vähja tee T2 katastriüksuse omandamine“.

VALLAVALITSUSE KORRALDUSED

Ehitus-ja planeerimisalased küsimused

30. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 363 „Lea ja Lii tänavate tänavavalgustuse ehitamine (RH299676)“.

7. oktoober 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 367 „Projekteerimistingimustega Kiili alevis Vikerkaare, Tormi ja Pilve kinnistute detailplaneeringu täpsustamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 368 „Projekteerimistingimustega Sausti külas Kaljula II MÜ detailplaneeringu täpsustamine“.

14. oktoober 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 375 „Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks Pääsusilma, Sõmeru küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 376 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Sinilinnu tee 6, Nabala küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 377 „Ehitusloa väljastamine paariselamu püstitamiseks Vasaka tn 2, Kiili alev“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 378 „Ehitusloa väljastamine soojuspuuraukude rajamiseks Kastani tee 10, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 379 „Ehitusloa väljastamine soojuspuuraukude rajamiseks Kastani tee 12, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 380 „Ehitusloa väljastamine riadalamute püstitamiseks Tõnise tn 2, 4, 6, 10, 12, 14, 16, 18, Luige alevik“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 381 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Kääri tee 35, Lähse küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 382 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu ja abihoone püstitamiseks Jaani, Metsanurga küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 383 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Niidi põik 4, Lähse küla“.

21. oktoober 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 388 „Kiili alevis Sausti tee 16 ja 14 detailplaneeringu kehtestamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 389 „Ehitusloa väljastamine abihoone püstitamiseks Oja tee 3, Mõisaküla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 390 „Ehitusloa väljastamine soojuspuuraukude rajamiseks Nurmenuku tn 9, Kangru alevik“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 391 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Nulu tee 12, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 392 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Nulu tee 10, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 393 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Nulu tee 2, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 394 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Nulu tee 4, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 395 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Nulu tee 6, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 396 „Ehitusloa väljastamine üksikelamu püstitamiseks Nulu tee 8, Vaela küla“.

Keskkonna- ja maaküsimused

7. oktoober 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 369 „Katastriüksuse jagamine, Keskküla“.

14. oktoober 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 384 „Lepiku tee, Lepiku tee 13 sundvalduse seadmine Elektri-levi OÜ kasuks“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 385 „Rebase katastriüksuse sihtotstarbe määramine“.

21. oktoober 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 397 „Kiili Vallavalitsuse 10.10.2023 korralduse nr 478 „Vallavara tasuta kasutusse andmine“ muutmine“.

Muud küsimused

30. september 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 362 „Valimisliidule Kiili Külade Ühendus reklaamide paigaldamise loa andmine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 366 „Kiili Noortekeskuse juhataja kinnitamine“.

7. oktoober 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 370 „Kiili Lasteaia hoolekogu kinnitamine 2025/2026. õppeaastaks“.

21. oktoober 2025

- Vallavalitsuse korraldus nr 399 „Huvihariduse ja huvitegevuse toetuse eraldamine 2025/2026. õppeaastaks“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 400 „Huvihariduse ja huvitegevuse toetuse mitte eraldamine“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 404 „Priidu Äripark OÜ-le reklaami paigaldamise loa andmine lähiaadressiga Priidu tee 6, Vaela küla“.
- Vallavalitsuse korraldus nr 405 „Kiili valla riskianalüüsi kinnitamine“.

Esimesse klassi astuja toetus

Toetuse suurus on 150 eurot

Toetuse saamise tingimused:

Lapse ja vähemalt ühe vanema elukoht on rahvastikuregistri andmetel Kiili vald; laps alustab esimest korda põhihariduse omandamist.

Taotle kuni 30. novembrini 2025 iseteeninduskeskkonnas SPOKU.

Lisainfo: www.kiilivald.ee
Sotsiaalnõunik Anneli Sternfeld,
anneli.sternfeld@kiilivald.ee, tel 508 1638

Nelja Valla Kogu avab LEADER meetmete taotlusvoor

MEEDE 1: Kogukondade toetamine, maht 450 000 eurot
MEEDE 2: Ettevõtluse arendamine, maht 200 000 eurot
MEEDE 3: Piirkonna arendamine, maht 25 000 eurot
Taotlusvoor on avatud 13.–27. jaanuar 2026.
Taotlusi saab esitada vaid e-PRIA keskkonnas.
Taotlemistingimused on leitavad www.4kogu.ee.
Info ja nõustamine: Rando Lai, tel +372 53 682023, e-post info@4kogu.ee.
Eelneval kokkuleppel nõustamine Nelja Valla Kogu kontoris aadressil Miku tee 7, Vaela küla, Kiili vald.

TARTU ÜLIKOO
väärikate ülikoolRabast mägedeni:
rännakud iseendasse

16. november 2025 11:00

Lektor

Romet Vaino
matkajuhtMOBILE OPTICA BUSS
24. NOVEMBRIL

10.00–16.30

RAHVAMAJA

PARKLAS

EELREGISTREEMISE

VÕIMALUSEGA:

HTTPS://MOBILEOPTICA.EE/

BRONEERI-AEG/

NÄGEMINE KORDA KIILIST
LAHKUMATA

Optometrist viib läbi põhjaliku nägemiskontrolli ja vajadusel abistab uute prilliraamide ja -klaaside valikul.

- Nägemiskontroll 20 EUR
- Nägemiskontroll prillide ostjale TASUTA

LOE LISAKS: HTTPS://MOBILEOPTICA.EE/

KIILI VALD

AASTA TEGIJAD 2025

Esita 1. detsembriks:
Aastate tegu

Esita 7. jaanuariks:
Aasta pärl
Aasta kultuuritegija
Aasta noor tegija
Aasta heategija
Aasta tegu

Saada ettepanekud: piksel.ee/spoku/kiili/
või e-postile: info@kiilivald.ee

Õnnitleme
novembrikuu
sünnipäevalapsi!

94 EVA LIIGMANN
94 LEIDA-BENITA KIRSCH
89 AVO KUUS
88 HELGI RAUDMEES
88 ANNI VESILOIK
87 ENDA JÄÄGER
84 VIRVE PORS
82 ENE LEHT
82 JÜRI VIIGIMÄE
82 URMAS-EERIK NOOR
81 IRENE VILI
80 FRITZ ULRICH ZURBUCHEN
79 VALERIY KUKANOV
79 HELIN OJAM-IILA
79 TAIMI NISU
77 EDA JARLÖKOVA
77 JURI HORUŽENKO
76 LUDMILLA TAMMOJA
75 ANTS TEPNER
75 LIDIA SEEBERG
75 AINO-HELENE LIIV
70 MIHHAIL TUR
70 JOHANNES LÖNDSO
70 ÜLLE HIIESALU
65 JEVGENI GAMZIN
65 HALLAR REINART
65 TOOMAS VÄLJATAGA
65 AIN MESILA
65 HARRI KUUSESALU

IN MEMORIAM
ALLAN LINKGREIM
AIME PÖLDSALU
ENE MÄRSKA
KERTU KONGA-KÄÄR

Avaldame siirast kaastunnet kallile kolleegile Siim Põldsalule ja tema perekonnale ARMSA VANAEMA lahkumise puhul.

Mõtleme Sinu peale ja soovime jõudu sel raskel ajal. Jäägu mälestus vanaemast alatiseks südamesse.

Kiili Noortekeskuse kollektiiv

Siiras kaastunne Liinale KALLI VANAEMA kaotuse puhul.

Kiili Lasteaia töötajad

„Su rüppe heidan unele, mu püha Eestimaa“
L. Koidula

Siiras kaastunne meie lauljale Hubert Märskale armsa abikaasa ENE MÄRSKA lahkumisel.

Sinu Kiili koor

Õnnitleme uusi vallakodanikke
ja nende vanemaid!

19. augustil Elli Eist

Palju õnne, Lisett ja Egert Eist!

21. septembril Marcus Berkmann

Palju õnne, Geily ja Reimo Berkmann!

26. septembril Aron Evert Ojala

Palju õnne, Merilin Ojala ja Andreas Jupits!

3. oktoobril Kristofer Basov

Palju õnne, Helen ja Kevin Basov!

18. oktoobril Loviise Saar

Palju õnne, Karmen ja Oliver Saar!

20. oktoobril Ekke Jakson

Palju õnne, Annika ja Tom Jakson!

HUVIRINGID JA TEENUSED KIILI EAKATE JA PUUETEGA INIMESTE PÄEVAKESKUSES NING KIILI RAHVAMAJAS

ESMASPÄEVITI

- **Käsitööring „Pitsiklubi”** alates kell 10.00 Päevakeskuse ruumides (Nabala tee 2a keldrikorrus).
- **Mälutreening** toimub 2 korda kuus Päevakeskuse ruumides. Toimumise kuupäevad: 03.11, 17.11.2025. Toimumise kellaaeg 14.00–15.00. Juhendajaks on mälutreener Reet Trei. Korra maksumus 3 eurot.
- **Meestel võimalus kasutada dušši** Päevakeskuses kell 10.00–14.00. Tulekust anda palun teada telefonil 55589446.

TEISIPÄEVITI

- **Tervisevõimlemine** kell 11.00–11.45 Kiili Rahvamaja saalis. Juhendaja Triin Aas. Pärast võimalus tulla pesema Päevakeskusesse.
- **Naistel võimalus kasutada dušši** Päevakeskuses kell 10.00–14.00. Tulekust anda palun teada telefonil 55589446.

KOLMAPÄEVITI

- **UUS! Joogavõimlemine** Kiili Noortekeskuses kell 10.00–11.00. Korra maksumus 3 eurot või 10 eurot/kuu. Juhendaja Liis Vahtra.
- **Kangastelgedel kudumise ring** 05. november kell 15.00. Juhendaja Signe Kinks. Arutame õpetajaga uue hooaja plaane.

NELJAPÄEVITI

- **Käsitööring „Pitsiklubi”** alates kell 10.00 Päevakeskuses.
- **Rahvatantsuring „Mummu-Liine”** kell 17.45–19.00 Kiili Rahvamaja saalis. Juhendaja Triin Aas.
- **Valamismaali ring** 13. november kell 11.00. Osalustasu 5 eurot. Osalemise soovist anda teada telefonil 55589446.

Kõikidesse ringidesse ootame vanu ja uusi huvilisi!
Infot annab Aime Pärn telefonil 55589446.
Olge ikka rõõmsad ja terved!

Loe lähemalt www.kiilikalender.ee

KIILI VALD

KIILI PÄEVAKESKUSE NOVEMBRI JA DETSEMBRI SÜNDMUSED

Neljapäeval, 06. novembril kell 12.30 vallamaja eest väljasõit Mardilaadale. Pilet 6 eurot, buss 2 eurot.

Reedel, 14. novembril kell 19.00 etendus „Päikesepoisid” Kiili rahvamajas. Pileti hind 15 eurot. Saab osta päevakeskusest.

Neljapäeval, 20. novembril kell 10.30 väljasõit vallamaja eest Ring Spasse. Pilet 10 eurot, buss 2 eurot.

Esmaspäeval, 01. detsembril kell 11.00 Päevakeskuses kuuseokstest jõulupärja töötuba. Osalustasu 10 eurot.

Kolmapäeval, 03. detsembril kell 11.00 vallamaja eest väljasõit Atla mõisa Piparkoogi kuningriiki. Osalustasu 15 eurot, buss 2 eurot.

Laupäeval, 06. detsembril kell 11.00 Kiili rahvamajas eakate ja puuetega inimeste jõulupidu.

Olete oodatud! Kõigi ürituste kohta saab
infot tel. 55589446 Aime Pärn

salme teater

Aarne Solvak
& Vane Ühsküla
Neil Simoni komöödiad

PÄIKESEPOISID

14. nov kl 19
Kiili rahvamajas

Piletid Piletilevist, Piletimaailmast
või kohapealt.

www.salmetheater.ee

KIILI VALD

KIILI VALLA EAKATE JA
ERIVAJADUSTEGA INIMESTE

Jõulupidu

Jõulumeeleolu ja etteasteid pakuvad
nii Kiili valla enda kollektiivid
kui ka esinejad kaugemalt

6. DETSEMBER 2025
Jõulupeo algus kell 11:00

KIILI RAHVAMAJAS
Nabala tee 12, Kiili alev, Kiili vald

Kõigile on kaetud laud
ÜRITUS ON TASUTA

Palun oma tulekust teada anda
telefonil 5558 9446 (Aime Pärn)

Kiili Rahvamaja

Sinu kodu on sinu lugu.
Las ma aitan sul
kirjutada järgmise peatüki.

Võta ühendust!
Tarmo Mahmastol
50 67 666

tarmo.mahmastol@uusmaa.ee

UUS MAA
City

LASTELAUPÄEV
KIILI RAAMATUKOGUS

LAUPÄEVAL, 29. NOVEMBRI KELL
13.00–14.00

Loeme vahva talvise jutu ja loome
jõulumeeleolu koos meisterdades!

SOOVITUSLIK VANUS ON 4–9 AASTAT
PALUME EELNEVALT REGISTREERIDA:
RAAMATUKOOGU@KIILIVALD.EE VÕI TEL. 6040341

KUULUTUSED

• **Arboristi teenused:** (ohtlike) puude raie, hooldus- või kujunduslõikus, kändude freesimine, hekkide pügamine, viljapuude hooldus. Olemas vastutuskindlustus. Võta ühendust ja vaatame koos üle. www.mww.ee, tel 525 1330

• **Müüa kuivad ja toored küttepuud:** lepp, sanglepp, kask. Metsakuiv okaspuu. Kogus alates 7 m, transport hinna sees. Lisainfo ja tellimine tel 5551 8498.

• **KÜTTEPUUD.** Müüa saetud ja lõhutud küttepuud pikkusega 30–60 cm. Kojuvedu. Pakun aastaringselt ka küttepuude tootmisjääke võrkkotis. Tel 522 7345. E-post marek406@gmail.com.

• **Eterniit ja profiilplekiga katusetööd.** Fassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine. mehitus@gmail.com, tel 5352 9476.

• **Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise,** vaase, keraamikat. Liisaks nahast karpe, seinapilte, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi jne. Erinevate retroesemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale. Raha kohe kätte! 5356 0761 (Liina).

• **Mahla pressimisteenus** toormahlaks ja pastöriseeritud mahlaks. Kose vallas ja õunte kokkuost. Lisainfo: info@nom-metalu.ee.

• **ELEKTRITÖÖDE TERVIKLAHENDUSED:** projekteerimine, paigaldamine ja hooldus. Energiakulude audit ja nõustamine, sise- ja välielektritööd, elektriutotode laadijad, valgustuse ja nutikodu lahendused, tänavavalgustus. Tel 5315 2851, elektritood@gmail.com.

HAKKEMATERJALI KOKKUOST

**KIIRE
TASUMINE!**

- KASVAVA JA LANGETATUD VÖSA NING RAIEJÄÄTMETE OST
- PUIDUTÖÖSTUSE JÄÄKIDE JA KÜTTEPINNU OST
- HAAMERVESKI TEENUS

MÜÜ OMA MATERJAL MEILE
TEEME HEA PAKKUMISE!

Tel: **565 9988 Kalle**
503 8166 Mario

info@rajakt.ee
WWW.RAJAKT.EE

Investeeri tulevikku – OSTA endale LAOBOKS/BÜROO Mõigu Tehnopargis!

- Hea ASUKOHT
- KVALITEETNE ehitis
- OPTIMAALSE suurusega 30m² – 300m²

www.radari7.ee
info@radari7.ee
tel: 501 5546

MEISTERVIIMISTLUS ^{ee}

VANNITOA ja KORTERI
ehitus ja remont
100% tervikliku lahendusena

meisterviimistlus.ee
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

elektr ^{ee}

Kaamerad
Internetipistikud
Signalisatsioon

Elektrikilbid
Pistikupesad
Lülitid
Valgustus
Kodumasinate
ühendamine
Elektriauto
laadijad
Küttegaablid
Soojuspumpade
ühendamine

NÕRKVOOLU ja ELEKTRITÖÖD

elektr.ee

tel **5620 4444**
info@meisterviimistlus.ee

USALDUSVÄÄRNE
KINNISVARATEENUS
AASTAST 2004

VÕTA ÜHENDUST

ARGOVARA City
Maie Sedrik
5645 4682
maie.sedrik@arcovara.ee

MK
MEEDIA

Vajad kedagi, kes
su ideed ellu viiks?

Soovid teha oma raamatut,
ajakirja või kalendrit?

Ehk vajad hoopis oma
ettevõtte turundamiseks
kleebiseid, flaiereid,
kujundusi erinevate
sotsiaalmeedia platvormide
jaoks, omanäolisi
kinkekaarte või ägedat
disaini mõnele
tootepakendile?

Võta ühendust
info@mkmeedia.ee või
vaata lisainfot
www.mkmeedia.ee